

EKYS DENEME-9

Ayrıntılı Çözümler ve Seçenek Analizleri

80 SORU · GEREKÇELİ ÇÖZÜM

Bu dosyada her soru için

- Doğru cevabın gerekçesi ve kavramsal açıklaması
- A-E seçeneklerinin ayrı ayrı analizi
- Kritik tuzak ve yanlış düşünme noktası
- Bölüm, konu, zorluk, bilişsel düzey ve önerilen süre
- Kaynak dayanağı ve özgünlük notu

1. SORU Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli

Konu: Öğretim programlarında yatay ve dikey süreklilik · Zorluk: Zor · Bilişsel düzey: Değerlendirme · Önerilen süre: 120 sn

Bir ilçe zümresi, “kanıta dayalı karar verme” becerisinin 5, 6 ve 7. sınıflarda nasıl geliştiğini incelemiştir. İnceleme sonunda aynı becerinin alt sınıfta veri ayırt etme, orta sınıfta verileri karşılaştırma, üst sınıfta ise verilerden gerekçeli karar üretme biçiminde giderek derinleştiği görülmüştür. Ayrıca aynı sınıf düzeyindeki fen ve sosyal bilgiler derslerinde kullanılan kavram ve görevlerin birbirini desteklediği belirlenmiştir.

Bu çalışma, öğretim programlarının hangi niteliğini en doğrudan göstermektedir?

- A) Bütün derslerde aynı etkinliğin aynı biçimde uygulanmasını
- B) İçerik miktarının her sınıf düzeyinde eşit tutulmasını
- C) Yatay ve dikey bütünlük içinde kademeli beceri gelişimi sağlamasını
- D) Öğrenci ürünlerinin yalnızca yıl sonunda değerlendirilmesini
- E) Okulun ulusal öğrenme çıktılarını yerel hedeflerle değiştirmesini

DOĞRU CEVAP: C

Çözüm: Dikey bütünlük, bir becerinin sınıf düzeyleri ilerledikçe aşamalı olarak derinleşmesini; yatay bütünlük ise aynı sınıf düzeyindeki farklı derslerin ortak beceri ve kavramları birbirini destekleyecek biçimde ele almasını ifade eder. Senaryoda her iki boyut birlikte görülmektedir.

Seçenek	Durum	Açıklama
A	Çeldirici	Program bütünlüğü, derslerin birbirinin kopyası hâline gelmesini değil, ortak hedeflere kendi alan özellikleriyle katkı sunmasını gerektirir.
B	Çeldirici	Süreklilik içerik miktarının eşitliğiyle değil, öğrenmelerin aşamalı ilerlemesi ve bağlantılı kurulmasıyla ilgilidir.
C	Doğru	Dikey bütünlük, bir becerinin sınıf düzeyleri ilerledikçe aşamalı olarak derinleşmesini; yatay bütünlük ise aynı sınıf düzeyindeki farklı derslerin ortak beceri ve kavramları birbirini destekleyecek biçimde ele almasını ifade eder. Senaryoda her iki boyut birlikte görülmektedir.
D	Çeldirici	Yıl sonu değerlendirmesi yatay-dikey program ilişkisini açıklamaz ve süreç boyunca izlemeyi dışlar.
E	Çeldirici	Okul temelli planlama ulusal programın öğrenme çıktılarını değiştirme yetkisi vermez.

Kritik tuzak: “Farklı derslerde ortak beceri” ifadesi yalnızca disiplinler arası çalışmayı düşündürebilir; ancak sınıflar arası aşamalı ilerleme de verildiği için doğru cevap yatay ve dikey bütünlüğü birlikte kapsamalıdır.

Kaynak dayanağı: 2026 MEB-EKYS kitapçığında görülen Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli terminolojisi, öğrenme-öğretme yaşantıları ve öğrenme kanıtlarına dayalı senaryo yaklaşımı örnek alınmıştır. Soru kökü, bağlam, veri ve seçenekler özgündür.

2. SORU Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli

Konu: Öğrenme çıktısı ile öğrenme kanıtının uyumu · Zorluk: Kolay · Bilişsel düzey: Uygulama · Önerilen süre: 68 sn

Bir öğretmenin öğrenme çıktısı şöyledir:

“Öğrenci, iki farklı iddiayı dayandıkları kanıtların niteliği bakımından karşılaştırır ve hangi iddianın daha güçlü olduğunu gerekçelendirir.”

Aşağıdaki öğrenme kanıtlarından hangisi bu çıktıyla en uyumludur?

- A) İddialarda geçen kavramların tanımlarını eşleştirmesi
B) Öğrencinin iki iddiaya ait kanıtları ölçüt tablosunda karşılaştırıp tercih ettiği iddiayı yazılı gerekçeyle savunması
 C) Konuya ilişkin on maddelik doğru-yanlış testini cevaplaması
 D) Öğretmenin yaptığı karşılaştırmayı defterine aynen yazması
 E) İki iddiadan birini gerekçe sunmadan işaretlemesi

DOĞRU CEVAP: B

Çözüm: Çıktıda karşılaştırma, kanıt niteliğini değerlendirme ve gerekçelendirme birlikte beklenmektedir. Ölçüt tablosu ile yazılı savunma bu üç performansı doğrudan görünür kılar.

Seçenek	Durum	Açıklama
A	Çeldirici	Tanım eşleştirme yalnız bilgi hatırlamayı ölçer; kanıt değerlendirme ve gerekçelendirme içermez.
B	Doğru	Çıktıda karşılaştırma, kanıt niteliğini değerlendirme ve gerekçelendirme birlikte beklenmektedir. Ölçüt tablosu ile yazılı savunma bu üç performansı doğrudan görünür kılar.
C	Çeldirici	Doğru-yanlış testi öğrencinin hangi kanıtı neden daha güçlü gördüğünü göstermez.
D	Çeldirici	Kopyalama öğrencinin bağımsız karşılaştırma ve gerekçelendirme becerisine kanıt oluşturmaz.
E	Çeldirici	Tercih belirtmek tek başına kanıtların niteliğini karşılaştırdığını göstermez.

Kritik tuzak: Seçeneklerde “iki iddia” ifadesinin bulunması tek başına yeterli değildir; öğrenme kanıtı çıktıda yer alan bütün süreç bileşenlerini ölçmelidir.

Kaynak dayanağı: 2026 MEB-EKYS kitapçığında görülen Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli terminolojisi, öğrenme-öğretme yaşantıları ve öğrenme kanıtlarına dayalı senaryo yaklaşımı örnek alınmıştır. Soru kökü, bağlam, veri ve seçenekler özgündür.

3. SORU Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli

Konu: Öğrenci öznesi ve öğrenmede seçim hakkı · Zorluk: Orta · Bilişsel düzey: Analiz · Önerilen süre: 89 sn

Bir öğretmen, aynı öğrenme çıktısına ulaşmak üzere öğrencilere; araştıracakları yerel sorunu, bilgi toplama yöntemini ve ürünlerini sunacakları biçimi belirleme hakkı vermiştir. Tüm öğrenciler için başarı ölçütleri ortak tutulmuş, seçimlerin gerekçelendirilmesi istenmiştir.

Bu uygulamanın en belirgin katkısı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Öğrenme çıktılarının her öğrenci için farklılaştırılmasını sağlamak
- B) Öğretmenin değerlendirme sorumluluğunu öğrencilerden tamamen kaldırmak
- C) Bütün öğrencilerin aynı hızda ilerlemesini güvence altına almak
- D) Ders içeriğinin program dışına çıkarılmasına izin vermek
- E) Öğrencinin öğrenme sürecinde etkin özne olmasını ve sorumluluk üstlenmesini desteklemek

DOĞRU CEVAP: E

Çözüm: Öğrenciye konu, yöntem ve ürün biçiminde anlamlı seçimler sunulması; ortak ölçütler korunurken öğrenme kararlarına katılımını, sahiplenmesini ve sorumluluk almasını güçlendirir.

Seçenek	Durum	Açıklama
A	Çeldirici	Senaryoda öğrenme çıktısı ve başarı ölçütleri ortaktır; farklılaştırılan, çıktıya ulaşma yoludur.
B	Çeldirici	Öğrenci seçimi öğretmenin rehberlik ve değerlendirme sorumluluğunu ortadan kaldırmaz.
C	Çeldirici	Seçim hakkı öğrencilerin hızlarını eşitlemez; bireysel ilgi ve yolları dikkate alır.
D	Çeldirici	Seçimlerin programın öğrenme çıktısı ve ölçütleri içinde yapılması gerekir.
E	Doğru	Öğrenciye konu, yöntem ve ürün biçiminde anlamlı seçimler sunulması; ortak ölçütler korunurken öğrenme kararlarına katılımını, sahiplenmesini ve sorumluluk almasını güçlendirir.

Kritik tuzak: Öğrenciye seçim hakkı verilmesi “her öğrencinin hedefi farklı” anlamına gelmez; hedef ortak, öğrenme yolu esnek olabilir.

Kaynak dayanağı: 2026 MEB-EKYS kitapçığında görülen Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli terminolojisi, öğrenme-öğretme yaşantıları ve öğrenme kanıtlarına dayalı senaryo yaklaşımı örnek alınmıştır. Soru kökü, bağlam, veri ve seçenekler özgündür.

4. SORU Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli

Konu: Üst düzey düşünme: yansıtıcı düşünme · Zorluk: Orta · Bilişsel düzey: Kavrama · Önerilen süre: 83 sn

Bir öğrenci çalışma günlüğüne şu notu yazmıştır:

“İlk çözümümde yalnız sonuca odaklandım. Verileri yeniden okuyunca iki varsayımımın kanıtsız olduğunu fark ettim. İkinci denemede varsayımları ayrı ayrı sınadım; bundan sonraki benzer görevlerde önce hangi bilgiyi neden kullandığımı yazacağım.”

Bu öğrenci öncelikle hangi düşünme becerisini kullanmıştır?

- A) Bilgileri benzerliklerine göre sınıflandırma
B) Kendi öğrenme ve düşünme sürecini inceleyerek yansıtıcı düşünme
 C) Bir görüşü karşı görüşle çürütme
 D) Çok sayıda özgün ürün ortaya koyma
 E) Bir olayın gelecekteki sonucunu tahmin etme

DOĞRU CEVAP: B

Çözüm: Öğrenci yalnız sonucu değerlendirmemiş; kullandığı stratejiyi, hatasının kaynağını ve gelecekte yapacağı düzenlemeyi bilinçli biçimde incelemiştir. Bu, yansıtıcı düşünmenin temel özelliğidir.

Seçenek	Durum	Açıklama
A	Çeldirici	Metinde bilgileri kategoriye ayırma değil, kendi düşünme sürecini değerlendirme vardır.
B	Doğru	Öğrenci yalnız sonucu değerlendirmemiş; kullandığı stratejiyi, hatasının kaynağını ve gelecekte yapacağı düzenlemeyi bilinçli biçimde incelemiştir. Bu, yansıtıcı düşünmenin temel özelliğidir.
C	Çeldirici	Karşıt görüşler arasında tartışma yürütülmemiştir.
D	Çeldirici	Yaratıcılıkta özgün ve çeşitli ürün üretme öne çıkar; burada strateji farkındalığı vardır.
E	Çeldirici	Öğrenci gelecek için plan yapmaktadır ancak temel işlem, geçmiş performansını çözümleyip düzenlemektir.

Kritik tuzak: “Bundan sonra” ifadesi tahmin yapıldığını düşündürebilir; oysa öğrenci geleceği tahmin etmiyor, kendi öğrenme stratejisini iyileştiriyor.

Kaynak dayanağı: 2026 MEB-EKYS kitapçığında görülen Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli terminolojisi, öğrenme-öğretme yaşantıları ve öğrenme kanıtlarına dayalı senaryo yaklaşımı örnek alınmıştır. Soru kökü, bağlam, veri ve seçenekler özgündür.

5. SORU Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli

Konu: Üst düzey düşünme: yaratıcı düşünme · Zorluk: Kolay · Bilişsel düzey: Kavrama · Önerilen süre: 64 sn

Öğrencilerden, tekerlekli sandalye kullanan bir arkadaşlarının okul kütüphanesine erişimini kolaylaştıracak çözümler geliştirmeleri istenmiştir. Öğrenciler maliyet, güvenlik ve alan sınırlılıklarını dikkate alarak birden çok özgün öneri üretmiş, seçtikleri önerinin modelini hazırlamıştır.

Bu etkinlikte ağırlıklı olarak hangi beceri geliştirilmektedir?

- A) Ezberleme
- B) Sıralama
- C) Basit gözlem yapma
- D) Yaratıcı düşünme**
- E) Bilgiyi aynen aktarma

DOĞRU CEVAP: D

Çözüm: Bir sorun için sınırlılıkları gözeterek farklı ve özgün çözüm seçenekleri üretmek, bunlardan birini somut modele dönüştürmek yaratıcı düşünmenin temel göstergelerindendir.

Seçenek	Durum	Açıklama
A	Çeldirici	Etkinlik hazır bilgiyi tekrar etmeyi değil yeni çözüm üretmeyi gerektirir.
B	Çeldirici	Öneriler sıralanabilir ancak etkinliğin merkezi, özgün çözüm geliştirmedir.
C	Çeldirici	Gözlem sorunu anlamaya katkı sağlar; ürünün belirleyici boyutu özgün tasarımıdır.
D	Doğru	Bir sorun için sınırlılıkları gözeterek farklı ve özgün çözüm seçenekleri üretmek, bunlardan birini somut modele dönüştürmek yaratıcı düşünmenin temel göstergelerindendir.
E	Çeldirici	Model oluşturma, verilen bilgiyi aynen aktarmaktan farklı olarak dönüştürme ve üretim gerektirir.

Kritik tuzak: Bir model hazırlanması yalnız “uygulama” düzeyi gibi görülebilir; fakat model, özgün ve çeşitli çözüm üretme sürecinin sonucudur.

Kaynak dayanağı: 2026 MEB-EKYS kitapçığında görülen Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli terminolojisi, öğrenme-öğretme yaşantıları ve öğrenme kanıtlarına dayalı senaryo yaklaşımı örnek alınmıştır. Soru kökü, bağlam, veri ve seçenekler özgündür.

6. SORU Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli

Konu: Sistem okuryazarlığı · Zorluk: Orta · Bilişsel düzey: Analiz · Önerilen süre: 84 sn

Bir okulda yemek atığının azaltılması amacıyla öğrenciler; satın alma miktarı, porsiyon büyüklüğü, öğrenci tercihleri, servis süresi ve kompost kapasitesi arasındaki ilişkileri şemaya aktarmıştır. Bir değişken üzerinde yapılacak düzenlemenin diğer değişkenlerde oluşturabileceği beklenmeyen sonuçları da tartışmışlardır.

Bu çalışma en doğrudan hangi okuryazarlık becerisiyle ilişkilidir?

- A) Sistem okuryazarlığı
- B) Finansal okuryazarlık
- C) Sanat okuryazarlığı
- D) Görsel okuryazarlık
- E) Kültür okuryazarlığı

DOĞRU CEVAP: A

Çözüm: Sistem okuryazarlığı, bir bütünü oluşturan öğeleri, bu öğeler arasındaki karşılıklı ilişkileri ve bir değişikliğin sistem genelindeki doğrudan ya da dolaylı sonuçlarını görebilmeyi gerektirir.

Seçenek	Durum	Açıklama
A	Doğru	Sistem okuryazarlığı, bir bütünü oluşturan öğeleri, bu öğeler arasındaki karşılıklı ilişkileri ve bir değişikliğin sistem genelindeki doğrudan ya da dolaylı sonuçlarını görebilmeyi gerektirir.
B	Çeldirici	Satın alma miktarı geçse de çalışma bütçe, tasarruf veya finansal karar yerine değişkenler arası sistem ilişkisine odaklanır.
C	Çeldirici	Estetik üretim veya sanat eserini yorumlama söz konusu değildir.
D	Çeldirici	Şema kullanılması görsel okuryazarlığa katkı sağlayabilir; ancak amaç şemadaki sembolleri okumak değil sistem ilişkilerini çözümlemektir.
E	Çeldirici	Kültürel ürün, değer ve bağlamları anlama bu etkinliğin temel odağı değildir.

Kritik tuzak: Şema kullanılması nedeniyle görsel okuryazarlık çekici bir çeldiricidir; belirleyici olan, karşılıklı bağımlılık ve beklenmeyen sonuçların incelenmesidir.

Kaynak dayanağı: 2026 MEB-EKYS kitapçığında görülen Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli terminolojisi, öğrenme-öğretme yaşantıları ve öğrenme kanıtlarına dayalı senaryo yaklaşımı örnek alınmıştır. Soru kökü, bağlam, veri ve seçenekler özgündür.

7. SORU Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli

Konu: Beceri ile eğilim arasındaki ilişki · Zorluk: Zor · Bilişsel düzey: Değerlendirme · Önerilen süre: 117 sn

Bir öğrenci tablo ve grafiklerden doğru çıkarım yapabilecek bilgi ve beceriye sahip olduğu hâlde, uzun bir veri setiyle karşılaşınca ilk güçlükte çalışmayı bırakmaktadır. Öğretmeni bu öğrenci için küçük ara hedefler belirlemiş, ilerlemesini görünür kılmış ve görevi tamamlayana kadar çabasını sürdürmesini desteklemiştir.

Bu durum Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli açısından aşağıdaki yargılardan hangisini en iyi örnekler?

- A) Becerilerin yalnız doğuştan geldiğini
 B) Eğilimlerin bilgi düzeyinden tamamen bağımsız olduğunu
 C) Eğilimlerin, sahip olunan becerinin harekete geçirilmesini ve sürdürülmesini etkilediğini
 D) Her öğrencinin aynı görev süresine ihtiyaç duyduğunu
 E) Başarının yalnız sonuç puanıyla açıklanabileceğini

DOĞRU CEVAP: C

Çözüm: Öğrencinin beceriyi bilmesi tek başına yeterli olmamıştır; sebat etme eğilimi yetersiz olduğunda beceri performansına dönüşmemiştir. Ara hedefler ve ilerleme görünürlüğü, becerinin sürdürülebilir kullanımını destekler.

Seçenek	Durum	Açıklama
A	Çeldirici	Modelde beceriler öğretim ve yaşantılar yoluyla geliştirilebilir; doğuştan ve değişmez kabul edilmez.
B	Çeldirici	Eğilimler bilgi ve beceriden ayrı bir boyut olsa da performansta onlarla etkileşim içindedir.
C	Doğru	Öğrencinin beceriyi bilmesi tek başına yeterli olmamıştır; sebat etme eğilimi yetersiz olduğunda beceri performansına dönüşmemiştir. Ara hedefler ve ilerleme görünürlüğü, becerinin sürdürülebilir kullanımını destekler.
D	Çeldirici	Senaryo bireysel destek ve ara hedeflerin önemini gösterir; eşit süre zorunluluğunu değil.
E	Çeldirici	Süreçteki çaba, sebat ve strateji kullanımı da önemlidir.

Kritik tuzak: Öğrenci “beceremiyor” gibi görünse de sorun beceri eksikliği değil, beceriyi sürdürmeye yarayan eğilim boyutudur.

Kaynak dayanağı: 2026 MEB-EKYS kitapçığında görülen Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli terminolojisi, öğrenme-öğretme yaşantıları ve öğrenme kanıtlarına dayalı senaryo yaklaşımı örnek alınmıştır. Soru kökü, bağlam, veri ve seçenekler özgündür.

8. SORU Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli

Konu: Programlar arası bileşenlerin ilişkilendirilmesi · Zorluk: Orta · Bilişsel düzey: Analiz · Önerilen süre: 85 sn

Fen bilimleri dersinde su kalitesi verileri, matematik dersinde aynı verilerin oran ve grafik gösterimleri, Türkçe dersinde ise bu verilere dayalı kamu spotu metni ele alınmıştır. Her ders kendi öğrenme çıktısını korumuş; ortak “kanıta dayalı iletişim” becerisine katkı sunmuştur.

Bu uygulamanın temel özelliği aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Bütün derslerin tek bir ders adı altında birleştirilmesi
- B) Aynı metnin her derste hiçbir değişiklik yapılmadan okutulması
- C) Farklı derslerin alan özgünlüğünü koruyarak ortak bir beceri etrafında anlamlı biçimde ilişkilendirilmesi
- D) Derslerin ölçme ölçütlerinin tamamen kaldırılması
- E) Öğretim programındaki sıranın rastlantısal biçimde değiştirilmesi

DOĞRU CEVAP: C

Çözüm: Programlar arası ilişkilendirme, derslerin öğrenme çıktılarını birbirine dönüştürmeden ortak bir beceri, değer veya okuryazarlık alanını farklı disiplinlerin katkısıyla geliştirmeyi amaçlar.

Seçenek	Durum	Açıklama
A	Çeldirici	Alan özgünlüğü ve ayrı öğrenme çıktıları korunmuştur.
B	Çeldirici	Ortak bağlam kullanılmış olsa da her ders farklı bir süreç ve ürünle katkı sunmuştur.
C	Doğru	Programlar arası ilişkilendirme, derslerin öğrenme çıktılarını birbirine dönüştürmeden ortak bir beceri, değer veya okuryazarlık alanını farklı disiplinlerin katkısıyla geliştirmeyi amaçlar.
D	Çeldirici	Ortak beceri ölçütleri güçlendirilebilir; ölçütlerin kaldırılması söz konusu değildir.
E	Çeldirici	İlişkilendirme planlı ve amaçlıdır; rastlantısal sıra değişikliği değildir.

Kritik tuzak: Ortak tema kullanımı tek başına yeterli değildir; doğru cevap derslerin kendi alan hedeflerini koruyarak ortak beceriye katkı sunduğunu belirtmelidir.

Kaynak dayanağı: 2026 MEB-EKYS kitapçığında görülen Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli terminolojisi, öğrenme-öğretme yaşantıları ve öğrenme kanıtlarına dayalı senaryo yaklaşımı örnek alınmıştır. Soru kökü, bağlam, veri ve seçenekler özgündür.

9. SORU Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli

Konu: Sosyal-duygusal öğrenme: hedef belirleme ve öz düzenleme · Zorluk: Kolay · Bilişsel düzey: Uygulama · Önerilen süre: 62 sn
 Bir öğrenci dönem projesi için ulaşılabilir bir hedef belirlemiş, çalışmasını haftalara bölmüş, her hafta ilerlemesini kontrol etmiş ve geride kaldığında planını yeniden düzenlemiştir.

Bu davranışlar öncelikle hangi sosyal-duygusal öğrenme boyutuna örnektir?

- A) Sosyal farkındalık
- B) İlişki becerileri
- C) Kültür okuryazarlığı
- D) Öz düzenleme**
- E) Görsel mesajı okuma

DOĞRU CEVAP: D

Çözüm: Hedef koyma, plan yapma, ilerlemeyi izleme ve gerektiğinde stratejiyi değiştirme; kişinin davranışını ve öğrenme sürecini yönetmesine dayanan öz düzenleme göstergeleridir.

Seçenek	Durum	Açıklama
A	Çeldirici	Sosyal farkındalık başkalarının duygu, ihtiyaç ve bakış açılarını anlamayla ilgilidir.
B	Çeldirici	İlişki becerileri iletişim, iş birliği ve çatışma çözümü kapsar; senaryo bireysel planlamaya odaklanır.
C	Çeldirici	Kültürel bağlamı anlama ve yorumlama söz konusu değildir.
D	Doğru	Hedef koyma, plan yapma, ilerlemeyi izleme ve gerektiğinde stratejiyi değiştirme; kişinin davranışını ve öğrenme sürecini yönetmesine dayanan öz düzenleme göstergeleridir.
E	Çeldirici	Görsel göstergeleri çözümleme yapılmamaktadır.

Kritik tuzak: Proje çalışması grup işi gibi algılanabilir; ancak verilen davranışların tamamı öğrencinin kendi hedefini ve sürecini yönetmesiyle ilgilidir.

Kaynak dayanağı: 2026 MEB-EKYS kitapçığında görülen Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli terminolojisi, öğrenme-öğretme yaşantıları ve öğrenme kanıtlarına dayalı senaryo yaklaşımı örnek alınmıştır. Soru kökü, bağlam, veri ve seçenekler özgündür.

10. SORU Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli

Konu: Sosyal-duygusal öğrenme: ortak karar ve çatışma çözme · Zorluk: Orta · Bilişsel düzey: Uygulama · Önerilen süre: 86 sn

Bir grup çalışmasında iki öğrenci hangi yöntemin kullanılacağı konusunda anlaşamamıştır. Grup üyeleri her iki öğrenciyi de kesmeden dinlemiş, ortak ölçütler belirlemiş, önerileri bu ölçütlere göre karşılaştırmış ve herkesin kabul ettiği bir görev paylaşımına ulaşmıştır.

Bu süreçte en doğrudan hangi beceri grubu kullanılmıştır?

- A) Yalnız öz farkındalık
- B) Yalnız görsel okuryazarlık
- C) İlişki becerileri ve iş birliği
- D) Yalnız finansal okuryazarlık
- E) Yalnız bireysel ezberleme

DOĞRU CEVAP: C

Çözüm: Etkin dinleme, ortak ölçüt geliştirme, çatışmayı yapıcı biçimde çözme ve görev paylaşımı; ilişki becerileri ile iş birliğinin açık göstergeleridir.

Seçenek	Durum	Açıklama
A	Çeldirici	Kişinin kendi duygusunu tanıması yararlı olabilir; fakat senaryo kişiler arası iletişim ve ortak karar sürecini anlatır.
B	Çeldirici	Görsel mesaj veya tasarım çözümlemesi yapılmamıştır.
C	Doğru	Etkin dinleme, ortak ölçüt geliştirme, çatışmayı yapıcı biçimde çözme ve görev paylaşımı; ilişki becerileri ile iş birliğinin açık göstergeleridir.
D	Çeldirici	Bütçe, gelir, gider veya finansal karar yoktur.
E	Çeldirici	Grup üyeleri bilgi tekrar etmiyor; karşılıklı iletişimle sorun çözüyor.

Kritik tuzak: “Ortak ölçüt” ifadesi değerlendirme becerisini çağırıştırabilir; ancak ölçüt, kişiler arası çatışmayı iş birliğiyle çözmek için kullanılmıştır.

Kaynak dayanağı: 2026 MEB-EKYS kitapçığında görülen Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli terminolojisi, öğrenme-öğretme yaşantıları ve öğrenme kanıtlarına dayalı senaryo yaklaşımı örnek alınmıştır. Soru kökü, bağlam, veri ve seçenekler özgündür.

11. SORU Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli

Konu: Erdem-Değer-Eylem: vatanseverlik · Zorluk: Orta · Bilişsel düzey: Analiz · Önerilen süre: 93 sn

Öğrenciler yaşadıkları ilçedeki tarihî yapıları araştırmış; bilgileri güvenilir kaynaklarla doğrulamış, yapıların korunması için öneriler geliştirmiş ve hazırladıkları dijital rehberde başka kültürlere ait mirası küçümseyen ifadelere yer vermemiştir.

Bu çalışma aşağıdaki değerlerden hangisinin eyleme dönüşmesine en güçlü örnektir?

- A) Rekabet
- B) Gösteriş
- C) İtaat
- D) Vatanseverlik**
- E) Bireysel çıkar

DOĞRU CEVAP: D

Çözüm: Vatanseverlik; ülkenin doğal, tarihî ve kültürel mirasını tanıma, koruma ve geliştirme sorumluluğuyla birlikte diğer toplumlara saygıyı da gerektirir. Öğrencilerin çalışması bu bütünlüğü taşımaktadır.

Seçenek	Durum	Açıklama
A	Çeldirici	Çalışmada başkalarını geçme veya üstünlük sağlama amacı yoktur.
B	Çeldirici	Ürünün dijital olması gösteriş amacı taşıdığını göstermez; odak koruma sorumluluğudur.
C	Çeldirici	Öğrenciler yalnız verilen emri uygulamıyor, araştırıp öneri geliştiriyor.
D	Doğru	Vatanseverlik; ülkenin doğal, tarihî ve kültürel mirasını tanıma, koruma ve geliştirme sorumluluğuyla birlikte diğer toplumlara saygıyı da gerektirir. Öğrencilerin çalışması bu bütünlüğü taşımaktadır.
E	Çeldirici	Eylem kişisel kazançtan çok ortak kültürel mirarın korunmasına yöneliktir.

Kritik tuzak: Vatanseverlik, diğer kültürleri değersiz görme biçiminde yorumlanmamalıdır; senaryodaki saygılı dil bu ayrımı özellikle vurgular.

Kaynak dayanağı: 2026 MEB-EKYS kitapçığında görülen Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli terminolojisi, öğrenme-öğretme yaşantıları ve öğrenme kanıtlarına dayalı senaryo yaklaşımı örnek alınmıştır. Soru kökü, bağlam, veri ve seçenekler özgündür.

12. SORU Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli

Konu: Erdem-Değer-Eylem bütünlüğü · Zorluk: Zor · Bilişsel düzey: Değerlendirme · Önerilen süre: 116 sn

Bir okulun koridorlarında “İsraf etme, geleceği koru.” afişleri bulunmaktadır. Buna karşın okul etkinliklerinde her hafta tek kullanımlık malzeme alınmakta, kullanılmayan malzemeler depoda bozulmakta ve bu uygulama öğrencilere açıklanmamaktadır.

Bu durumun Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli açısından temel sorunu aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Benimsenen değerlerin okul yaşamındaki tutarlı ve gözlenebilir eylemlerle desteklenmemesi**
 B) Afişlerde çok az renk kullanılması
 C) Öğrencilerin bütün afişleri ezberlememesi
 D) Etkinliklerin haftalık yapılması
 E) Depo alanının küçük olması

DOĞRU CEVAP: A

Çözüm: Erdem-Değer-Eylem çerçevesinde değerler yalnız sözlü ifade veya afiş düzeyinde kalmamalı; okulun karar, uygulama ve gündelik davranışlarında tutarlı eylem göstergelerine dönüşmelidir.

Seçenek	Durum	Açıklama
A	Doğru	Erdem-Değer-Eylem çerçevesinde değerler yalnız sözlü ifade veya afiş düzeyinde kalmamalı; okulun karar, uygulama ve gündelik davranışlarında tutarlı eylem göstergelerine dönüşmelidir.
B	Çeldirici	Görsel tasarım niteliği, değer-eylem tutarsızlığının temel nedeni değildir.
C	Çeldirici	Değer eğitiminin amacı slogan ezberletmek değil, değeri davranışta görünür kılmaktır.
D	Çeldirici	Sorun etkinlik sıklığı değil, kaynak kullanımındaki çelişkidir.
E	Çeldirici	Depolama kapasitesi ikincil bir yönetim sorunu olabilir; asıl mesele israf karşısı değerle uygulamanın çelişmesidir.

Kritik tuzak: Afişlerin varlığı değer eğitiminin gerçekleştiği izlenimini verebilir; model açısından ölçüt, değerlerin gündelik eylemlerde karşılık bulmasıdır.

Kaynak dayanağı: 2026 MEB-EKYS kitapçığında görülen Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli terminolojisi, öğrenme-öğretme yaşantıları ve öğrenme kanıtlarına dayalı senaryo yaklaşımı örnek alınmıştır. Soru kökü, bağlam, veri ve seçenekler özgündür.

13. SORU Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli

Konu: Farklılaştırmada esnek gruplama · Zorluk: Orta · Bilişsel düzey: Uygulama · Önerilen süre: 81 sn

Öğretmen, ön değerlendirme sonuçlarına göre öğrencileri geçici çalışma gruplarına ayırmıştır. Bir hafta sonra elde ettiği yeni öğrenme kanıtlarına göre grupları yeniden düzenlemiş; hiçbir öğrenciyi kalıcı bir “başarılı” ya da “başarısız” grubunda tutmamıştır.

Bu uygulama aşağıdakilerden hangisine örnektir?

- A) Kalıcı seviye sınıfları oluşturma
 B) Farklılaştırılmış öğretimde esnek gruplama
 C) Öğrenme çıktısını düşük başarı gösterenler için kaldırma
 D) Bütün öğrencileri aynı göreve aynı süreyle bağlama
 E) Yalnız dönem sonu notuna göre sınıflandırma

DOĞRU CEVAP: B

Çözüm: Esnek gruplama, öğrencilerin güncel hazırbulunuşluk, ilgi veya öğrenme gereksinimlerine göre geçici gruplar oluşturulmasını ve yeni kanıtlara göre grupların değiştirilebilmesini içerir.

Seçenek	Durum	Açıklama
A	Çeldirici	Kalıcı seviye sınıflarında öğrenciler uzun süre değişmeyen etiketlerle ayrılır; senaryoda gruplar geçicidir.
B	Doğru	Esnek gruplama, öğrencilerin güncel hazırbulunuşluk, ilgi veya öğrenme gereksinimlerine göre geçici gruplar oluşturulmasını ve yeni kanıtlara göre grupların değiştirilebilmesini içerir.
C	Çeldirici	Gruplama ortak öğrenme çıktısını ortadan kaldırmaz; desteğin biçimini düzenler.
D	Çeldirici	Esnek gruplama, gereksinime göre süreç ve destek farklılaştırmasına imkân verir.
E	Çeldirici	Öğretmen süreç içinde birden çok öğrenme kanıtını kullanmıştır.

Kritik tuzak: Grupların başarı düzeyine göre kurulması, kalıcı seviye grubu sanılabilir; ayırt edici unsur grupların geçici olması ve yeni kanıta göre değişmesidir.

Kaynak dayanağı: 2026 MEB-EKYS kitapçığında görülen Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli terminolojisi, öğrenme-öğretme yaşantıları ve öğrenme kanıtlarına dayalı senaryo yaklaşımı örnek alınmıştır. Soru kökü, bağlam, veri ve seçenekler özgündür.

14. SORU Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli

Konu: Farklılaştırmada destekleme ve yapı iskelesi · Zorluk: Orta · Bilişsel düzey: Analiz · Önerilen süre: 88 sn

Bir öğretmen, gerekçeli paragraf yazmakta zorlanan öğrencilere başlangıçta “iddia-kanıt-açıklama” şablonu ve örnek cümle başlatıcıları vermiştir. Öğrenciler bağımsızlaştıkça önce cümle başlatıcılarını, sonra şablonu kaldırmıştır.

Öğretmenin bu uygulaması en doğru nasıl açıklanır?

- A) Öğrenme çıktısını kalıcı olarak basitleştirme
B) Geçici destek sağlayıp yeterlik arttıkça desteği aşamalı olarak geri çekme
 C) Öğrencinin bütün metinlerini öğretmenin yazması
 D) Bütün öğrencileri tek bir yazma biçimine zorunlu tutma
 E) Başarıyı yalnız yazım kurallarına indirgeme

DOĞRU CEVAP: B

Çözüm: Yapı iskelesi niteliğindeki destek, öğrencinin henüz bağımsız yapamadığı görevi gerçekleştirmesine yardım eder; yeterlik geliştikçe desteğin azaltılması bağımsızlığı güçlendirir.

Seçenek	Durum	Açıklama
A	Çeldirici	Beklenen gerekçeli yazma çıktısı korunmuş; yalnız sürece geçici destek eklenmiştir.
B	Doğru	Yapı iskelesi niteliğindeki destek, öğrencinin henüz bağımsız yapamadığı görevi gerçekleştirmesine yardım eder; yeterlik geliştikçe desteğin azaltılması bağımsızlığı güçlendirir.
C	Çeldirici	Destek öğrencinin yerine ürünü oluşturmak değil, öğrencinin bağımsız performansını geliştirmektir.
D	Çeldirici	Şablon yalnız gereksinim duyan öğrencilere ve geçici olarak verilmiştir.
E	Çeldirici	Şablon iddia, kanıt ve açıklama ilişkisini destekler; yalnız imla ölçülmemektedir.

Kritik tuzak: Şablon kullanımı öğrenciyi bağımlı kılabilir; doğru uygulamada destek öğrencinin ilerlemesine göre bilinçli biçimde geri çekilir.

Kaynak dayanağı: 2026 MEB-EKYS kitapçığında görülen Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli terminolojisi, öğrenme-öğretme yaşantıları ve öğrenme kanıtlarına dayalı senaryo yaklaşımı örnek alınmıştır. Soru kökü, bağlam, veri ve seçenekler özgündür.

15. SORU Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli

Konu: Farklılaştırmada zenginleştirme · Zorluk: Orta · Bilişsel düzey: Uygulama · Önerilen süre: 82 sn

Bir öğrenci sınıf düzeyindeki “verileri sütun grafiğiyle gösterme” çıktısını erken tamamlamıştır. Öğretmeni öğrenciden, aynı veri setini farklı grafik türleriyle gösterip hangi gösterimin hangi amaçta daha işlevsel olduğunu gerekçelendirmesini istemiştir.

Bu uygulama aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Ceza amaçlı ek ödev
- B) Destekleme
- C) Öğrenme çıktısını kaldırma
- D) Sınıf tekrarı
- E) Zenginleştirme

DOĞRU CEVAP: E

Çözüm: Öğrencinin mevcut çıktıyı daha derin, çok yönlü ve transfer gerektiren bir görevle genişletmesi zenginleştirmedir. Öğrenci bir üst sınıf programına geçirilmemiş, mevcut öğrenme derinleştirilmiştir.

Seçenek	Durum	Açıklama
A	Çeldirici	Görev öğrenciyi meşgul etmek için değil öğrenmeyi derinleştirmek için tasarlanmıştır.
B	Çeldirici	Destekleme, çıktıya ulaşmakta zorlanan öğrenciye yönelik yapılandırma; burada öğrenci çıktıyı erken kazanmıştır.
C	Çeldirici	Çıktı korunmuş ve daha karmaşık bağlamda uygulanmıştır.
D	Çeldirici	Öğrenciye aynı etkinlik tekrar ettirilmemiş, karşılaştırma ve gerekçelendirme eklenmiştir.
E	Doğru	Öğrencinin mevcut çıktıyı daha derin, çok yönlü ve transfer gerektiren bir görevle genişletmesi zenginleştirmedir. Öğrenci bir üst sınıf programına geçirilmemiş, mevcut öğrenme derinleştirilmiştir.

Kritik tuzak: “Ek görev” ifadesi her zaman zenginleştirme anlamına gelmez; görev mevcut öğrenmeyi derinleştiriyor ve yeni düşünme talebi oluşturuyorsa zenginleştirmedir.

Kaynak dayanağı: 2026 MEB-EKYS kitapçığında görülen Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli terminolojisi, öğrenme-öğretme yaşantıları ve öğrenme kanıtlarına dayalı senaryo yaklaşımı örnek alınmıştır. Soru kökü, bağlam, veri ve seçenekler özgündür.

16. SORU Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli

Konu: Kapsayıcı ve erişilebilir öğrenme kanıtı · Zorluk: Kolay · Bilişsel düzey: Uygulama · Önerilen süre: 67 sn

Bir sınıfta aynı kavramsal öğrenme çıktısı için öğrencilerden kanıt sunmaları istenmiştir. Görme yetersizliği olan öğrenci ekran okuyucu uyumlu metinle, yazma güçlüğü yaşayan öğrenci ses kaydıyla, diğer öğrenciler ise yazılı raporla gerekçelerini sunmuştur. Başarı ölçütleri tüm öğrenciler için aynıdır.

Bu uygulama hangi ilkeye uygundur?

- A) Öğrenme çıktısını düşürmeden erişilebilir ifade yolları sunma**
B) Her öğrenci için başarı ölçütünü farklılaştırma
C) Bazı öğrencileri değerlendirmeden muaf tutma
D) Öğrenme çıktısını yalnız yazılı anlatıma indirgeme
E) Yetersizliği olan öğrenciye otomatik tam puan verme

DOĞRU CEVAP: A

Çözüm: Öğrencilerin aynı kavramsal hedef ve ölçütler doğrultusunda farklı erişim ve ifade yolları kullanabilmesi kapsayıcı tasarımı destekler. Uyarlama hedefi değil, kanıt sunma yolunu erişilebilir kılmıştır.

Seçenek	Durum	Açıklama
A	Doğru	Öğrencilerin aynı kavramsal hedef ve ölçütler doğrultusunda farklı erişim ve ifade yolları kullanabilmesi kapsayıcı tasarımı destekler. Uyarlama hedefi değil, kanıt sunma yolunu erişilebilir kılmıştır.
B	Çeldirici	Senaryoda başarı ölçütleri aynıdır; yalnız ürünün sunum biçimi erişilebilir hâle getirilmiştir.
C	Çeldirici	Bütün öğrenciler öğrenme kanıtı sunmuştur.
D	Çeldirici	Birden çok ifade yolu kullanılmıştır.
E	Çeldirici	Erişilebilirlik, performansı ölçmeden puan vermek anlamına gelmez.

Kritik tuzak: Farklı ürün biçimleri kullanılması, ölçütlerin de farklı olduğu sanılmasına yol açabilir; erişilebilirlikte ortak hedef ve ölçüt korunabilir.

Kaynak dayanağı: 2026 MEB-EKYS kitapçığında görülen Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli terminolojisi, öğrenme-öğretme yaşantıları ve öğrenme kanıtlarına dayalı senaryo yaklaşımı örnek alınmıştır. Soru kökü, bağlam, veri ve seçenekler özgündür.

17. SORU Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli

Konu: Okul temelli planlama ve yerel veriye dayalı karar · Zorluk: Orta · Bilişsel düzey: Analiz · Önerilen süre: 83 sn

Bir okul, devamsızlık kayıtları ve öğrenci görüşmelerinden hareketle pazartesi sabahları ulaşım sorunu yaşayan öğrenciler için kısa bir telafi ve danışmanlık saati planlamıştır. Plan, ulusal öğretim programındaki öğrenme çıktılarını değiştirmemiş; yalnız zamanlama ve destek düzenlemesi yapmıştır.

Bu uygulama aşağıdakilerden hangisini gösterir?

- A) Okul temelli planlamanın yerel veriye dayalı olarak programı desteklemesini
- B) Okulun ulusal programı yürürlükten kaldırmasını
- C) Öğrenme çıktılarının öğrenci görüşüne göre silinmesini
- D) Devamsızlık yapan bütün öğrencilere aynı yaptırımın uygulanmasını
- E) Yalnız öğretmen sezgisine göre karar alınmasını

DOĞRU CEVAP: A

Çözüm: Okul temelli planlama, okulun öğrenci ve çevre verilerine dayanarak ulusal programın bütünlüğünü koruyan yerel düzenlemeler yapmasına imkân verir. Senaryoda hedefler değiştirilmeden destek ve zamanlama uyarlanmıştır.

Seçenek	Durum	Açıklama
A	Doğru	Okul temelli planlama, okulun öğrenci ve çevre verilerine dayanarak ulusal programın bütünlüğünü koruyan yerel düzenlemeler yapmasına imkân verir. Senaryoda hedefler değiştirilmeden destek ve zamanlama uyarlanmıştır.
B	Çeldirici	Yerel planlama programın yerine geçmez.
C	Çeldirici	Öğrenme çıktıları korunmuştur.
D	Çeldirici	Uygulama cezaya değil, sorunun nedenine dayalı destek tasarımına yöneliktir.
E	Çeldirici	Karar devamsızlık verileri ve öğrenci görüşmeleriyle temellendirilmiştir.

Kritik tuzak: Yerel bir düzenleme yapılması okulun programı değiştirdiği anlamına gelmez; sınır, ulusal öğrenme çıktılarının korunmasıdır.

Kaynak dayanağı: 2026 MEB-EKYS kitapçığında görülen Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli terminolojisi, öğrenme-öğretme yaşantıları ve öğrenme kanıtlarına dayalı senaryo yaklaşımı örnek alınmıştır. Soru kökü, bağlam, veri ve seçenekler özgündür.

18. SORU Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli

Konu: Öğrenme kanıtı: kavram karikatürü · Zorluk: Zor · Bilişsel düzey: Uygulama · Önerilen süre: 113 sn

Öğretmen, “metal kaşık soğuğu üretir” düşüncesini tartışmak için aynı olay hakkında farklı açıklamalar yapan çizgi karakterler hazırlamıştır. Öğrenciler hangi karaktere katıldıklarını seçmiş ve seçimlerini kanıtlarla gerekçelendirmiştir.

Öğretmenin kullandığı araç aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Kontrol listesi
- B) Dereceli puanlama anahtarı
- C) Kavram karikatürü**
- D) Ürün dosyası
- E) Yapılandırılmış grid

DOĞRU CEVAP: C

Çözüm: Kavram karikatürü, bir kavram veya olayla ilgili yaygın alternatif düşünceleri karakterlerin kısa ifadeleriyle sunar; öğrencilerin bir görüş seçip gerekçelendirmesi kavram yanlışlarını görünür kılar.

Seçenek	Durum	Açıklama
A	Çeldirici	Kontrol listesi bir performansta ölçütün bulunup bulunmadığını işaretlemek için kullanılır; alternatif açıklamalar sunmaz.
B	Çeldirici	Rubrik performans düzeylerini tanımlar; çizgi karakterler üzerinden kavramsal görüş seçtirmez.
C	Doğru	Kavram karikatürü, bir kavram veya olayla ilgili yaygın alternatif düşünceleri karakterlerin kısa ifadeleriyle sunar; öğrencilerin bir görüş seçip gerekçelendirmesi kavram yanlışlarını görünür kılar.
D	Çeldirici	Ürün dosyası zaman içindeki çalışmaların seçilmiş bir koleksiyonudur.
E	Çeldirici	Yapılandırılmış grid numaralı kutulardaki bilgilerin seçilip ilişkilendirilmesine dayanır.

Kritik tuzak: Araçta görsel karakter bulunması onu yalnız “görsel materyal” yapmaz; ayırt edici özellik, alternatif kavramsal açıklamaları tartışmaya açmasıdır.

Kaynak dayanağı: 2026 MEB-EKYS kitapçığında görülen Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli terminolojisi, öğrenme-öğretme yaşantıları ve öğrenme kanıtlarına dayalı senaryo yaklaşımı örnek alınmıştır. Soru kökü, bağlam, veri ve seçenekler özgündür.

19. SORU Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli

Konu: Biçimlendirici değerlendirme: çıkış kartı · Zorluk: Orta · Bilişsel düzey: Uygulama · Önerilen süre: 84 sn

Dersin sonunda öğretmen öğrencilere üç kısa soru vermiştir:

1. Bugün öğrendiğin en önemli fikir nedir?
 2. Bu fikri hangi örnek destekler?
 3. Hâlâ açıklığa kavuşmayan nokta nedir?
- Öğretmen cevapları ertesi dersin başlangıcını planlamak için incelemiştir.

Bu uygulama en doğru nasıl adlandırılır?

- A) Çıkış kartıyla biçimlendirici değerlendirme**
B) Yalnız dönem sonu başarı sınavı
C) Standartlaştırılmış seçme sınavı
D) Öğrencileri kalıcı düzey gruplarına ayırma
E) Yalnız özgeçmiş hazırlama

DOĞRU CEVAP: A

Çözüm: Ders sonunda kısa ve odaklı yanıtlar toplayarak öğrencinin anlama düzeyi ile belirsizliklerini belirlemek ve sonraki öğretimi buna göre düzenlemek, çıkış kartının biçimlendirici kullanımına örnektir.

Seçenek	Durum	Açıklama
A	Doğru	Ders sonunda kısa ve odaklı yanıtlar toplayarak öğrencinin anlama düzeyi ile belirsizliklerini belirlemek ve sonraki öğretimi buna göre düzenlemek, çıkış kartının biçimlendirici kullanımına örnektir.
B	Çeldirici	Uygulama not vermek için değil, ertesi dersin öğretimini düzenlemek için yapılmıştır.
C	Çeldirici	Sorular sınıf içi öğrenmeye özgüdür ve seçme amacı taşımaz.
D	Çeldirici	Veri öğretimi düzenlemek için kullanılmış; kalıcı etiketleme yapılmamıştır.
E	Çeldirici	Öğrencinin geçmiş deneyimlerini listelemesi değil, güncel öğrenmesini değerlendirmesi istenmiştir.

Kritik tuzak: Sorular ders sonunda verildiği için “sonuç değerlendirmesi” sanılabilir; verinin sonraki öğretimi anında düzenlemek için kullanılması onu biçimlendirici yapar.

Kaynak dayanağı: 2026 MEB-EKYS kitapçığında görülen Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli terminolojisi, öğrenme-öğretme yaşantıları ve öğrenme kanıtlarına dayalı senaryo yaklaşımı örnek alınmıştır. Soru kökü, bağlam, veri ve seçenekler özgündür.

20. SORU Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli

Konu: Çoklu öğrenme kanıtı ve kanıtların birlikte yorumlanması · Zorluk: Orta · Bilişsel düzey: Analiz · Önerilen süre: 91 sn

Bir öğretmen öğrencinin tartışma becerisini değerlendirirken; tartışma sırasında tuttuğu gözlem notlarını, öğrencinin hazırladığı kanıt dosyasını ve öğrencinin kendi performansına ilişkin yansıtma yazısını birlikte incelemiştir. Üç kaynaktaki bulguların birbirini destekleyip desteklemediğine bakmıştır.

Bu yaklaşımın temel amacı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Öğrencinin yalnız en yüksek puan aldığı kanıtı seçmek
- B) Bütün kanıtları aynı tür teste dönüştürmek
- C) Öğretmen gözlemini tamamen geçersiz saymak
- D) Tek bir ölçme aracının sınırlılığını azaltıp daha bütüncül ve güvenilir bir yargıya ulaşmak**
- E) Öz değerlendirmeyi doğrudan dönem notu kabul etmek

DOĞRU CEVAP: D

Çözüm: Gözlem, ürün ve öz değerlendirme farklı boyutlardan veri sağlar. Bu kanıtların birlikte yorumlanması tek bir ölçme aracına bağlı hatayı azaltır ve öğrencinin performansına ilişkin daha bütüncül bir değerlendirme oluşturur.

Seçenek	Durum	Açıklama
A	Çeldirici	Çoklu kanıt yaklaşımında bütün kaynaklar tutarlılık ve gelişim açısından birlikte ele alınır.
B	Çeldirici	Kanıtların farklı nitelikte olması yaklaşımın gücüdür.
C	Çeldirici	Gözlem, diğer kanıtlarla birlikte kullanılan geçerli bir veri kaynağıdır.
D	Doğru	Gözlem, ürün ve öz değerlendirme farklı boyutlardan veri sağlar. Bu kanıtların birlikte yorumlanması tek bir ölçme aracına bağlı hatayı azaltır ve öğrencinin performansına ilişkin daha bütüncül bir değerlendirme oluşturur.
E	Çeldirici	Öz değerlendirme tek başına kesin puan değil, öğrencinin farkındalığını gösteren kanıtlardan biridir.

Kritik tuzak: Çok sayıda araç kullanmak otomatik olarak iyi değerlendirme oluşturmaz; araçların aynı öğrenme çıktısına ilişkin bulguları anlamlı biçimde birlikte yorumlanmalıdır.

Kaynak dayanağı: 2026 MEB-EKYS kitapçığında görülen Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli terminolojisi, öğrenme-öğretme yaşantıları ve öğrenme kanıtlarına dayalı senaryo yaklaşımı örnek alınmıştır. Soru kökü, bağlam, veri ve seçenekler özgündür.

21. SORU Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli

Konu: Puanlama güvenilirliği ve rubrik kalibrasyonu · Zorluk: Kolay · Bilişsel düzey: Analiz · Önerilen süre: 64 sn

İki öğretmen aynı performans görevlerini analitik rubrikle puanlamış, bazı ölçütlerde farklı puanlar verdiklerini görmüştür. Bunun üzerine örnek öğrenci ürünlerini birlikte incelemiş, her performans düzeyinin göstergelerini somutlaştırmış ve yeniden puanlama yapmıştır.

Bu çalışmanın öncelikli katkısı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Öğrenme çıktısını değiştirmek
- B) Bütün öğrencilere aynı puanı vermek
- C) Rubriği yalnız öğrencilerin doldurmasını sağlamak
- D) Puanlamayı ölçütsüz hâle getirmek
- E) Puanlayıcılar arası tutarlılığı artırmak

DOĞRU CEVAP: E

Çözüm: Ortak örnekler üzerinden ölçüt ve düzey göstergelerinin kalibre edilmesi, öğretmenlerin aynı performansı benzer biçimde yorumlamasını ve puanlamasını sağlar; böylece puanlayıcılar arası tutarlılık yükselir.

Seçenek	Durum	Açıklama
A	Çeldirici	Kalibrasyon değerlendirme ölçütlerinin ortak anlaşılmasını sağlar; çıktıyı değiştirmez.
B	Çeldirici	Tutarlılık, performans farklarını yok saymak değil aynı ölçütü benzer uygulamaktır.
C	Çeldirici	Senaryoda öğretmenler arası puanlama uyumu ele alınmıştır.
D	Çeldirici	Tam tersine ölçütler daha somut ve ortak anlaşılır hâle getirilmiştir.
E	Doğru	Ortak örnekler üzerinden ölçüt ve düzey göstergelerinin kalibre edilmesi, öğretmenlerin aynı performansı benzer biçimde yorumlamasını ve puanlamasını sağlar; böylece puanlayıcılar arası tutarlılık yükselir.

Kritik tuzak: Puanların birbirine yaklaşması “herkese aynı puan” anlamına gelmez; amaç aynı performansla aynı ölçütlerle yaklaşmaktır.

Kaynak dayanağı: 2026 MEB-EKYS kitapçığında görülen Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli terminolojisi, öğrenme-öğretme yaşantıları ve öğrenme kanıtlarına dayalı senaryo yaklaşımı örnek alınmıştır. Soru kökü, bağlam, veri ve seçenekler özgündür.

22. SORU Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli

Konu: Akran değerlendirme etik ve kanıta dayalı geri bildirim · Zorluk: Orta · Bilişsel düzey: Değerlendirme · Önerilen süre: 63 sn
Aşağıdaki akran değerlendirme uygulamalarından hangisi Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli'nin geliştirici ve güvenli değerlendirme anlayışına en uygundur?

- A) Öğrencilerin arkadaşlarına gerekçe göstermeden not vermesi
B) En düşük puanı alan öğrencinin sınıf önünde açıklanması
C) Arkadaşlık ilişkisine göre olumlu yorum yazılması
D) Öğrencilerin önceden açıklanan ölçütlere göre ürünlerdeki güçlü yönü ve geliştirilecek noktayı kanıt göstererek, saygılı bir dille belirtmesi
E) Öğrencilerin birbirlerinin kişilik özelliklerini değerlendirmesi

DOĞRU CEVAP: D

Çözüm: Akran değerlendirme; açık ölçüt, ürüne dayalı kanıt, saygılı dil ve geliştirmeye dönük öneri içerdiğinde güvenli ve öğretici olur. Kişiliğe değil ürüne odaklanır.

Seçenek	Durum	Açıklama
A	Çeldirici	Gerekçesiz not, öğrenmeyi destekleyen geri bildirim üretmez ve adalet algısını zedeler.
B	Çeldirici	Kamuya açık etiketleme psikolojik güvenliği zedeler.
C	Çeldirici	Değerlendirme ölçüt ve kanıta dayanmalı, kişisel yakınlıktan bağımsız olmalıdır.
D	Doğru	Akran değerlendirme; açık ölçüt, ürüne dayalı kanıt, saygılı dil ve geliştirmeye dönük öneri içerdiğinde güvenli ve öğretici olur. Kişiliğe değil ürüne odaklanır.
E	Çeldirici	Akran değerlendirme belirli öğrenme ürünü ve performansa odaklanmalıdır.

Kritik tuzak: Akran değerlendirmeyi yalnızca puan verme olarak görmek yaygın bir hatadır; asıl işlev, ölçüte dayalı geliştirici geri bildirimdir.

Kaynak dayanağı: 2026 MEB-EKYS kitapçığında görülen Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli terminolojisi, öğrenme-öğretme yaşantıları ve öğrenme kanıtlarına dayalı senaryo yaklaşımı örnek alınmıştır. Soru kökü, bağlam, veri ve seçenekler özgündür.

23. SORU Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli

Konu: Geri bildirimin ileriye dönük düzenleme işlevi · Zorluk: Orta · Bilişsel düzey: Analiz · Önerilen süre: 86 sn

Bir öğretmen öğrenci raporuna şu notu düşmüştür:

“Kaynaklarını doğru göstermişsin. Bir sonraki raporda her iddianın hemen ardından onu destekleyen veriyi belirt ve son paragrafta karşı görüşe neden katılmadığını açıkla.”

Bu geri bildirimin güçlü yönü aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Yalnız kişisel övgü içermesi
B) Mevcut performansı tanımlayıp sonraki çalışmada uygulanabilecek somut adımlar önermesi
 C) Öğrenciyi diğer öğrencilerle karşılaştırması
 D) Bütün hataları öğretmenin düzeltip öğrenciye görev bırakmaması
 E) Başarı ölçütlerini gizli tutması

DOĞRU CEVAP: B

Çözüm: Geri bildirim hem güçlü yönü belirlemiş hem de bir sonraki performansta neyin nasıl geliştirileceğini açık, uygulanabilir adımlarla göstermiştir. Bu özellik öğrenmeyi ileri taşır.

Seçenek	Durum	Açıklama
A	Çeldirici	Not, kişilik övgüsünden çok ürün ve süreç üzerine somut bilgi verir.
B	Doğru	Geri bildirim hem güçlü yönü belirlemiş hem de bir sonraki performansta neyin nasıl geliştirileceğini açık, uygulanabilir adımlarla göstermiştir. Bu özellik öğrenmeyi ileri taşır.
C	Çeldirici	Karşılaştırma yapılmamış, öğrencinin kendi ürününe odaklanılmıştır.
D	Çeldirici	Öğrencinin sonraki çalışmada uygulayacağı adımlar belirtilmiştir.
E	Çeldirici	Geri bildirim iddia-kanıt ilişkisi ve karşı görüş gibi ölçütleri görünür kılmıştır.

Kritik tuzak: “Kaynaklarını doğru göstermişsin” ifadesi yalnız övgü gibi görünebilir; geri bildirimi güçlü yapan asıl unsur, ileriye dönük somut düzenleme önerileridir.

Kaynak dayanağı: 2026 MEB-EKYS kitapçığında görülen Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli terminolojisi, öğrenme-öğretme yaşantıları ve öğrenme kanıtlarına dayalı senaryo yaklaşımı örnek alınmıştır. Soru kökü, bağlam, veri ve seçenekler özgündür.

24. SORU Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli

Konu: Program bileşenlerinde bütüncül uyum · Zorluk: Zor · Bilişsel düzey: Değerlendirme · Önerilen süre: 124 sn

Bir öğretmen "yerel su kullanımını sürdürülebilirlik açısından değerlendirme" öğrenme çıktısı için şu tasarımı yapmıştır:

- İçerik: su ayak izi, ihtiyaç-tüketim dengesi ve yerel kullanım verileri
- Yaşantı: okulun su tüketimini inceleme, paydaşlarla görüşme ve çözüm tasarlama
- Değer boyutu: sorumluluk ve duyarlılık
- Öğrenme kanıtı: veriye dayalı eylem planı ve gerekçeli sunum

Aşağıdaki değişikliklerden hangisi bu tasarımın bütüncül uyumunu en fazla zayıflatır?

- A) Yerel verilerin güncellenmesi
 B) Paydaş görüşmelerinde ortak soru formu kullanılması
 C) Eylem planı ölçütlerinin önceden açıklanması
 D) Öğrencilere farklı sunum biçimleri arasında seçim verilmesi
 E) Öğrenme kanıtını yalnız su ayak izi tanımının ezberden yazıldığı tek maddelik soruya indirgemek

DOĞRU CEVAP: E

Çözüm: Öğrenme çıktısı değerlendirme, veri kullanma ve çözüm geliştirme gerektirirken yalnız tanım hatırlatan bir soru, yaşantı, değer ve beklenen performansı ölçmez. Bu nedenle bileşenler arası uyumu en fazla bozar.

Seçenek	Durum	Açıklama
A	Çeldirici	Güncel veri, bağlamın gerçekliğini ve karar kalitesini artırır.
B	Çeldirici	Ortak form, veri toplama sürecini yapılandırabilir ve çıktıyla çelişmez.
C	Çeldirici	Şeffaf ölçütler değerlendirme kalitesini güçlendirir.
D	Çeldirici	Ortak ölçütler korunursa farklı ifade yolları öğrenci öznesini ve erişilebilirliği destekler.
E	Doğru	Öğrenme çıktısı değerlendirme, veri kullanma ve çözüm geliştirme gerektirirken yalnız tanım hatırlatan bir soru, yaşantı, değer ve beklenen performansı ölçmez. Bu nedenle bileşenler arası uyumu en fazla bozar.

Kritik tuzak: Tasarımda çok sayıda bileşen bulunduğu için küçük bir yöntem değişikliği de uyumsuzluk sanılabilir; kritik olan öğrenme kanıtının beklenen performansı gerçekten göstermesidir.

Kaynak dayanağı: 2026 MEB-EKYS kitapçığında görülen Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli terminolojisi, öğrenme-öğretme yaşantıları ve öğrenme kanıtlarına dayalı senaryo yaklaşımı örnek alınmıştır. Soru kökü, bağlam, veri ve seçenekler özgündür.

25. SORU Genel Kültür

Konu: Türkçe: paragrafta ana düşünce · Zorluk: Kolay · Bilişsel düzey: Kavrama · Önerilen süre: 65 sn

Bir müzeyi değerli kılan yalnızca çok sayıda nesneyi yan yana getirmesi değildir. Nesneler, ait oldukları dönemin insanlarıyla, üretim biçimleriyle ve günlük yaşamıyla ilişkilendirildiğinde konuşmaya başlar. Ziyaretçi de bu ilişkileri kurabildiği ölçüde geçmişi durağan bir vitrin olarak değil, bugünü anlamaya yardım eden canlı bir deneyim olarak görür.

Bu parçanın ana düşüncesi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Müzelerde sergilenen nesnelerin sayısı arttıkça ziyaretçi ilgisi kesin olarak artar.
 B) Geçmiş anlamının tek yolu müzeleri ziyaret etmektir.
 C) Müzeler, nesneleri tarihsel ve toplumsal bağlamlarıyla ilişkilendirdiğinde anlamlı bir öğrenme ortamına dönüşür.
 D) Müzelerde günlük yaşam eşyalarına yer verilmemelidir.
 E) Ziyaretçilerin müzedeki bütün nesnelerin tarihini ezberlemesi gerekir.

DOĞRU CEVAP: C

Çözüm: Parça, müzenin değerini nesne sayısında değil, nesnelerin dönem, insan ve yaşamla ilişkilendirilmesinde görmektedir. Bu bağlamlandırma geçmişi canlı bir öğrenme deneyimine dönüştürür.

Seçenek	Durum	Açıklama
A	Çeldirici	Parça nesne sayısının tek başına yeterli olmadığını özellikle belirtir.
B	Çeldirici	Müzelerin işlevi anlatılmakta, başka öğrenme yolları dışlanmamaktadır.
C	Doğru	Parça, müzenin değerini nesne sayısında değil, nesnelerin dönem, insan ve yaşamla ilişkilendirilmesinde görmektedir. Bu bağlamlandırma geçmişi canlı bir öğrenme deneyimine dönüştürür.
D	Çeldirici	Tam tersine gündelik yaşamla ilişki kurulması anlamı güçlendirmektedir.
E	Çeldirici	Parça ezberden değil, ilişkileri ve bağlamı anlamaktan söz eder.

Kritik tuzak: Parçada “çok sayıda nesne” ifadesi geçse de bu düşünce savunulmamış, tek başına yetersiz bulunmuştur.

Kaynak dayanağı: 2019-2026 MEB-EKYS kitapçıklarındaki genel kültür soru dili, çıkarım düzeyi ve çeldirici yaklaşımı biçimsel referans olarak kullanılmıştır. Bilgi bağlamı ve seçenekler özgündür.

26. SORU Genel Kültür

Konu: Türkçe: söz öbeğinde anlam · Zorluk: Orta · Bilişsel düzey: Kavrama · Önerilen süre: 81 sn

Bir araştırmacı için “bilgiyi vitrinde bırakmak”, elde ettiği bulguları yalnızca sergilemek; onları yeni sorular üretmek, karşılaştırmak ve hayata uygulamak için kullanmamak demektir.

Bu cümlede “bilgiyi vitrinde bırakmak” sözüyle anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Bilgiyi herkesle açıkça paylaşmak
B) Bilgiyi işlevsel hâle getirmeden pasif biçimde sunmak
 C) Bilgiyi kaynak göstererek aktarmak
 D) Bilgiyi görsellerle desteklemek
 E) Bilgiyi eleştirel biçimde yeniden değerlendirmek

DOĞRU CEVAP: B

Çözüm: Vitrin, bakılan ancak kullanılmayan şeyi çağırıştırır. Açıklamada da bilginin yeni soru, karşılaştırma veya uygulamaya dönüştürülmemesi vurgulanmaktadır.

Seçenek	Durum	Açıklama
A	Çeldirici	Paylaşma yapılabilir; sorun bilginin kullanılmaması ve dönüştürülmemesidir.
B	Doğru	Vitrin, bakılan ancak kullanılmayan şeyi çağırıştırır. Açıklamada da bilginin yeni soru, karşılaştırma veya uygulamaya dönüştürülmemesi vurgulanmaktadır.
C	Çeldirici	Kaynak gösterme akademik doğrulukla ilgilidir; söz öbeğinin karşılığı değildir.
D	Çeldirici	Vitrin sözü gerçek anlamda görsel sunumdan değil, mecaz olarak pasiflikten söz eder.
E	Çeldirici	Bu, vitrinde bırakmanın tersine bilgiyi etkin kullanmaktır.

Kritik tuzak: “Vitrin” sözcüğü nedeniyle yalnız görsel sunum düşünülmemelidir; burada mecaz, bilginin kullanım dışı kalmasıdır.

Kaynak dayanağı: 2019-2026 MEB-EKYS kitapçıklarındaki genel kültür soru dili, çıkarım düzeyi ve çeldirici yaklaşımı biçimsel referans olarak kullanılmıştır. Bilgi bağlamı ve seçenekler özgündür.

27. SORU Genel Kültür

Konu: Mantıksal akıl yürütme: haftalık sıralama · Zorluk: Orta · Bilişsel düzey: Analiz · Önerilen süre: 88 sn

Bir okulda Drama, Fen, Müzik, Münazara ve Kodlama kulüpleri pazartesi cumaya, her gün yalnız bir kulüp olacak biçimde etkinlik yapacaktır.

- Müzik kulübü cuma günü çalışacaktır.
- Fen kulübü, Kodlama kulübünden hemen sonraki gün çalışacaktır.
- Münazara kulübü pazartesi veya perşembe günü çalışmayacaktır.
- Drama kulübü, Münazara kulübünden önce çalışacaktır.

Buna göre çarşamba günü hangi kulüp çalışacaktır?

- A) Kodlama
B) Drama
C) Fen
D) Müzik
E) Münazara

DOĞRU CEVAP: A

Çözüm: Müzik cuma günüdür. Kodlama-Fen ardışık ikilisi pazartesi-salı olursa Münazara için Drama'dan sonra uygun gün kalmaz; salı-çarşamba olursa Münazara için uygun gün kalmaz. Bu nedenle ikili çarşamba-perşembe olmalı, Drama pazartesi ve Münazara salı olmalıdır.

Seçenek	Durum	Açıklama
A	Doğru	Müzik cuma günüdür. Kodlama-Fen ardışık ikilisi pazartesi-salı olursa Münazara için Drama'dan sonra uygun gün kalmaz; salı-çarşamba olursa Münazara için uygun gün kalmaz. Bu nedenle ikili çarşamba-perşembe olmalı, Drama pazartesi ve Münazara salı olmalıdır.
B	Çeldirici	Drama pazartesi olmalıdır; çünkü Münazara salı gününe yerleşir.
C	Çeldirici	Fen, Kodlama'dan hemen sonraki gün olduğundan perşembe günüdür.
D	Çeldirici	Müzik kulübünün cuma günü olduğu doğrudan verilmiştir.
E	Çeldirici	Münazara pazartesi/perşembe olamaz ve yerleşimde salı gününe düşer.

Kritik tuzak: Kodlama-Fen ikilisini yalnız ardışık yerleştirmek yetmez; Drama'nın Münazara'dan önce olması diğer iki olasılığı eler.

Kaynak dayanağı: 2019-2026 MEB-EKYS kitapçıklarındaki genel kültür soru dili, çıkarım düzeyi ve çeldirici yaklaşımı biçimsel referans olarak kullanılmıştır. Bilgi bağlamı ve seçenekler özgündür.

28. SORU Genel Kültür

Konu: Tablo yorumlama: mutlak artış ve yüzde artış ayrımı · Zorluk: Zor · Bilişsel düzey: Analiz · Önerilen süre: 118 sn
Dört okul kütüphanesinin iki yıldaki ödünç kitap sayıları şöyledir:

Kütüphane	2024	2025
A	1200	1500
B	800	1080
C	2000	2240
D	600	870

Buna göre ödünç kitap sayısındaki **mutlak artışın** en yüksek olduğu kütüphane hangisidir?

- A) B Kütüphanesi
B) C Kütüphanesi
C) D Kütüphanesi
D) A Kütüphanesi
E) B ve D Kütüphaneleri eşit

DOĞRU CEVAP: D

Çözüm: Mutlak artışlar A için 300, B için 280, C için 240 ve D için 270 kitaptır. En yüksek artış 300 kitapla A Kütüphanesindedir.

Seçenek	Durum	Açıklama
A	Çeldirici	B'de artış 1080-800=280 kitaptır; A'daki 300'den düşüktür.
B	Çeldirici	C'nin toplamı yüksek olsa da artışı yalnız 240 kitaptır.
C	Çeldirici	D'nin yüzde artışı en yüksek görünse de mutlak artışı 270 kitaptır.
D	Doğru	Mutlak artışlar A için 300, B için 280, C için 240 ve D için 270 kitaptır. En yüksek artış 300 kitapla A Kütüphanesindedir.
E	Çeldirici	B'nin artışı 280, D'nin 270 olduğundan eşit değildir.

Kritik tuzak: D Kütüphanesinin başlangıç değeri düşük olduğu için yüzde artışı büyüktür; soru yüzdeyi değil kitap sayısındaki mutlak farkı sormaktadır.

Kaynak dayanağı: 2019-2026 MEB-EKYS kitapçıklarındaki genel kültür soru dili, çıkarım düzeyi ve çeldirici yaklaşımı biçimsel referans olarak kullanılmıştır. Bilgi bağlamı ve seçenekler özgündür.

29. SORU Genel Kültür

Konu: Türkiye coğrafyası: sınır aşan akarsular · Zorluk: Orta · Bilişsel düzey: Bilgi · Önerilen süre: 89 sn

Türkiye'den doğup Ermenistan sınırının bir bölümünü oluşturan, daha sonra Kura Nehri'ne katılarak Hazar Denizi'ne ulaşan akarsu aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Meriç
- B) Asi
- C) Aras
- D) Fırat
- E) Çoruh

DOĞRU CEVAP: C

Çözüm: Aras Nehri Türkiye'nin kuzeydoğusundan doğar, Türkiye-Ermenistan sınırının bir bölümünü oluşturur ve Kura ile birleşerek Hazar Denizi'ne ulaşır.

Seçenek	Durum	Açıklama
A	Çeldirici	Meriç Balkanlardan gelir ve Ege Denizi'ne dökülür.
B	Çeldirici	Asi Lübnan'dan doğar, Suriye üzerinden Türkiye'ye girer ve Akdeniz'e dökülür.
C	Doğru	Aras Nehri Türkiye'nin kuzeydoğusundan doğar, Türkiye-Ermenistan sınırının bir bölümünü oluşturur ve Kura ile birleşerek Hazar Denizi'ne ulaşır.
D	Çeldirici	Fırat Basra Körfezi havzasındadır; Hazar Denizi'ne ulaşmaz.
E	Çeldirici	Çoruh Gürcistan üzerinden Karadeniz'e dökülür.

Kritik tuzak: Çoruh da Türkiye'den doğup başka ülkeye geçen bir akarsudur; ayırt edici bilgi Aras'ın Kura üzerinden Hazar'a ulaşmasıdır.

Kaynak dayanağı: 2019-2026 MEB-EKYS kitapçıklarındaki genel kültür soru dili, çıkarım düzeyi ve çeldirici yaklaşımı biçimsel referans olarak kullanılmıştır. Bilgi bağlamı ve seçenekler özgündür.

30. SORU Genel Kültür

Konu: Türkiye gölleri: tektonik oluşum · Zorluk: Kolay · Bilişsel düzey: Bilgi · Önerilen süre: 62 sn

Aşağıdaki göllerden hangisi oluşumu bakımından tektonik göllere örnektir?

- A) Sapanca Gölü
- B) Meke Gölü
- C) Tortum Gölü
- D) Bafa Gölü
- E) Abant Gölü

DOĞRU CEVAP: A

Çözüm: Sapanca Gölü, Kuzey Anadolu Fay Sistemiyle ilişkili tektonik bir çöküntü alanında oluşmuştur.

Seçenek	Durum	Açıklama
A	Doğru	Sapanca Gölü, Kuzey Anadolu Fay Sistemiyle ilişkili tektonik bir çöküntü alanında oluşmuştur.
B	Çeldirici	Meke volkanik kökenli bir krater gölüdür.
C	Çeldirici	Tortum heyelan set gölüdür.
D	Çeldirici	Bafa, Büyük Menderes'in alüvyonlarıyla denizden ayrılmış kıyı set gölüdür.
E	Çeldirici	Abant, heyelan set gölü olarak sınıflandırılır.

Kritik tuzak: Göllerin çoğu aynı bölgede olmasa da oluşum türleri karıştırılabilir; Sapanca'nın belirleyici özelliği faylarla ilişkili tektonik çöküntüdür.

Kaynak dayanağı: 2019-2026 MEB-EKYS kitapçıklarındaki genel kültür soru dili, çıkarım düzeyi ve çeldirici yaklaşımı biçimsel referans olarak kullanılmıştır. Bilgi bağlamı ve seçenekler özgündür.

31. SORU Genel Kültür

Konu: Türkiye tarım coğrafyası: çay üretimi · Zorluk: Orta · Bilişsel düzey: Kavrama · Önerilen süre: 90 sn

Türkiye'de çay tarımının Doğu Karadeniz kıyılarında yoğunlaşmasında aşağıdakilerden hangisinin etkisi daha fazladır?

- A) Yaz kuraklığının belirgin ve uzun sürmesi
- B) Geniş düzlüklerin makineli tarıma elverişli olması
- C) Günlük sıcaklık farkının çok yüksek olması
- D) Toprakların yıl boyunca donmuş olması
- E) Yıl boyunca yüksek nem ve bol yağışla birlikte kışların kıyıda ılıman geçmesi

DOĞRU CEVAP: E

Çözüm: Çay, sürekli nem ve bol yağış isteyen; şiddetli donlardan zarar gören bir bitkidir. Doğu Karadeniz kıyılarında yağışın yıl içine dağılması ve denizel etkinin kışları ılımanlaştırması uygun koşul oluşturur.

Seçenek	Durum	Açıklama
A	Çeldirici	Çay uzun yaz kuraklığına uygun değildir.
B	Çeldirici	Bölge engebeldir; çay çoğunlukla yamaçlarda yetiştirilir.
C	Çeldirici	Denizel etki günlük sıcaklık farkını azaltır.
D	Çeldirici	Donmuş toprak çay tarımını engeller.
E	Doğru	Çay, sürekli nem ve bol yağış isteyen; şiddetli donlardan zarar gören bir bitkidir. Doğu Karadeniz kıyılarında yağışın yıl içine dağılması ve denizel etkinin kışları ılımanlaştırması uygun koşul oluşturur.

Kritik tuzak: Tarım ürünlerinin dağılışında yalnız sıcaklık değil, yağışın miktarı ve yıl içindeki düzeni de belirleyicidir.

Kaynak dayanağı: 2019-2026 MEB-EKYS kitapçıklarındaki genel kültür soru dili, çıkarım düzeyi ve çeldirici yaklaşımı biçimsel referans olarak kullanılmıştır. Bilgi bağlamı ve seçenekler özgündür.

32. SORU Genel Kültür

Konu: Türkiye iklimi: orografik yağış · Zorluk: Orta · Bilişsel düzey: Kavrama · Önerilen süre: 84 sn

Karadeniz'den gelen nemli hava kütlelerinin Kuzey Anadolu Dağlarının kuzey yamaçlarında yükselerek soğuması ve yoğunlaşması sonucunda oluşan yağış türü aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Konveksiyonel yağış
B) Yamaç (orografik) yağışı
 C) Cephe yağışı
 D) Çiy
 E) Kırağı

DOĞRU CEVAP: B

Çözüm: Nemli hava bir dağ yamacı boyunca yükselirken genişleşip soğur; su buharı yoğunlaşır ve rüzgâra dönük yamaçta yamaç-orografik yağış oluşur.

Seçenek	Durum	Açıklama
A	Çeldirici	Konveksiyonel yağış, ısınan havanın dikey yükselmesine dayanır; dağ yamacına zorlanma temel değildir.
B	Doğru	Nemli hava bir dağ yamacı boyunca yükselirken genişleşip soğur; su buharı yoğunlaşır ve rüzgâra dönük yamaçta yamaç-orografik yağış oluşur.
C	Çeldirici	Cephe yağışı sıcak ve soğuk hava kütlelerinin karşılaşmasıyla oluşur.
D	Çeldirici	Çiy, yere yakın yüzeylerde yoğunlaşan su damlacıklarıdır; yağış türü değildir.
E	Çeldirici	Kırağı su buharının donmuş yüzeye doğrudan kristal olarak tutunmasıdır.

Kritik tuzak: Her yükselici hava hareketi konveksiyonel değildir; yükselmeyi dağ yamacı zorluyorsa yağış orografiktir.

Kaynak dayanağı: 2019-2026 MEB-EKYS kitapçıklarındaki genel kültür soru dili, çıkarım düzeyi ve çeldirici yaklaşımı biçimsel referans olarak kullanılmıştır. Bilgi bağlamı ve seçenekler özgündür.

33. SORU Genel Kültür

Konu: Türk-İslam edebiyatı: Kutadgu Bilig'de sembolik kişiler · Zorluk: Zor · Bilişsel düzey: Bilgi · Önerilen süre: 112 sn

Kutadgu Bilig'de hükümdar Kün Togdı adaleti, vezir Ay Toldı saadeti, Odgurmuş ise akıbet ve kanaati temsil eder. Eserde akıl ve anlayışı temsil eden sembolik kişi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Kün Togdı
- B) Ay Toldı
- C) Odgurmuş
- D) Ögdülmiş**
- E) Alp Er Tunga

DOĞRU CEVAP: D

Çözüm: Yusuf Has Hacı, Kutadgu Bilig'de devlet ve insan hayatına ilişkin kavramları sembolik kişilerle anlatır. Ögdülmiş akıl ve anlayışı temsil eder.

Seçenek	Durum	Açıklama
A	Çeldirici	Kün Togdı hükümdardır ve adaleti temsil eder.
B	Çeldirici	Ay Toldı vezirdir ve saadet/devlet kavramını temsil eder.
C	Çeldirici	Odgurmuş akıbet, kanaat ve dünyanın geçiciliğini temsil eder.
D	Doğru	Yusuf Has Hacı, Kutadgu Bilig'de devlet ve insan hayatına ilişkin kavramları sembolik kişilerle anlatır. Ögdülmiş akıl ve anlayışı temsil eder.
E	Çeldirici	Alp Er Tunga Türk destan geleneğindeki tarihî-destanî kahramandır; Kutadgu Bilig'in sembolik kişilerinden değildir.

Kritik tuzak: Eserin yazarı veya türü değil, sembolik kişi-kavram eşleştirmesi sorulmaktadır; Ögdülmiş "akıl"dır.

Kaynak dayanağı: 2019-2026 MEB-EKYS kitapçıklarındaki genel kültür soru dili, çıkarım düzeyi ve çeldirici yaklaşımı biçimsel referans olarak kullanılmıştır. Bilgi bağlamı ve seçenekler özgündür.

34. SORU Genel Kültür

Konu: Türk-İslam edebiyatı: Garibnâme · Zorluk: Orta · Bilişsel düzey: Bilgi · Önerilen süre: 85 sn

14. yüzyılda Anadolu'da Türkçe kaleme alınan, dinî-tasavvufi ve öğretici nitelik taşıyan "Garibnâme" adlı eserin yazarı kimdir?

- A) Gülşehrî
B) Şeyhî
C) Ahmedî
D) Süleyman Çelebi
E) Âşık Paşa

DOĞRU CEVAP: E

Çözüm: Garibnâme, Âşık Paşa'nın Türkçe yazdığı büyük dinî-tasavvufi mesnevisidir ve Anadolu Türkçesinin gelişiminde önemli bir yere sahiptir.

Seçenek	Durum	Açıklama
A	Çeldirici	Gülşehrî'nin tanınmış eseri Mantıku't-Tayr'dır.
B	Çeldirici	Şeyhî, Harnâme ve Hüsrev ü Şirin ile tanınır.
C	Çeldirici	Ahmedî'nin İskendernâme adlı eseri öne çıkar.
D	Çeldirici	Süleyman Çelebi Vesîletü'n-Necât adlı mevlidin yazarıdır.
E	Doğru	Garibnâme, Âşık Paşa'nın Türkçe yazdığı büyük dinî-tasavvufi mesnevisidir ve Anadolu Türkçesinin gelişiminde önemli bir yere sahiptir.

Kritik tuzak: Aynı yüzyılın öğretici ve tasavvufi eserleri birbirine karıştırılabilir; Garibnâme'nin yazarı Âşık Paşa'dır.

Kaynak dayanağı: 2019-2026 MEB-EKYS kitapçıklarındaki genel kültür soru dili, çıkarım düzeyi ve çeldirici yaklaşımı biçimsel referans olarak kullanılmıştır. Bilgi bağlamı ve seçenekler özgündür.

35. SORU Genel Kültür

Konu: Türk tıp tarihi: Cerrahiyyetü'l-Hâniyye · Zorluk: Orta · Bilişsel düzey: Bilgi · Önerilen süre: 92 sn

Anadolu'da Türkçe yazılmış ilk resimli cerrahi eserlerden "Cerrahiyyetü'l-Hâniyye"nin yazarı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Akşemseddin
B) İbn Sînâ
C) Sabuncuoğlu Şerafeddin
D) Hacı Paşa
E) Ali Kuşçu

DOĞRU CEVAP: C

Çözüm: 15. yüzyıl hekimi Sabuncuoğlu Şerafeddin, cerrahi alet ve uygulamaları minyatürlerle gösterdiği Cerrahiyyetü'l-Hâniyye adlı eseriyle tanınır.

Seçenek	Durum	Açıklama
A	Çeldirici	Akşemseddin tıp ve tasavvuf alanında çalışmalar yapmış olsa da bu eserin yazarı değildir.
B	Çeldirici	İbn Sînâ el-Kânûn fi't-Tıb adlı eseriyle tanınır.
C	Doğru	15. yüzyıl hekimi Sabuncuoğlu Şerafeddin, cerrahi alet ve uygulamaları minyatürlerle gösterdiği Cerrahiyyetü'l-Hâniyye adlı eseriyle tanınır.
D	Çeldirici	Hacı Paşa Anadolu tıp tarihi açısından önemli bir hekimdir; Cerrahiyyetü'l-Hâniyye ona ait değildir.
E	Çeldirici	Ali Kuşçu astronomi ve matematik alanında tanınır.

Kritik tuzak: Anadolu'daki pek çok hekim tıp eseri yazmıştır; "resimli cerrahi" ifadesi Sabuncuoğlu Şerafeddin'i ayırt eder.

Kaynak dayanağı: 2019-2026 MEB-EKYS kitapçıklarındaki genel kültür soru dili, çıkarım düzeyi ve çeldirici yaklaşımı biçimsel referans olarak kullanılmıştır. Bilgi bağlamı ve seçenekler özgündür.

36. SORU Genel Kültür

Konu: Osmanlı eğitim tarihi: Sahn-ı Seman medreseleri · Zorluk: Kolay · Bilişsel düzey: Bilgi · Önerilen süre: 61 sn

Fatih Sultan Mehmet tarafından Fatih Külliyesi içinde kurulan ve döneminin yüksek dereceli medrese teşkilatını oluşturan kurumlar topluluğu aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Darülmualimîn
- B) Mekteb-i Mülkiye
- C) Galatasaray Sultanisi
- D) Darülfünun
- E) Sahn-ı Seman Medreseleri

DOĞRU CEVAP: E

Çözüm: Sahn-ı Seman Medreseleri, Fatih Külliyesi bünyesinde kurulan ve Osmanlı medrese sisteminin üst basamaklarından birini oluşturan sekiz yüksek dereceli medresedir.

Seçenek	Durum	Açıklama
A	Çeldirici	Darülmualimîn 19. yüzyılda öğretmen yetiştirmek amacıyla açılmıştır.
B	Çeldirici	Mekteb-i Mülkiye modern sivil yönetici yetiştiren 19. yüzyıl okuludur.
C	Çeldirici	Galatasaray Sultanisi modern ortaöğretim kurumudur.
D	Çeldirici	Darülfünun modern üniversite girişimlerinin adıdır; Fatih Külliyesi içindeki sekiz medreseyi ifade etmez.
E	Doğru	Sahn-ı Seman Medreseleri, Fatih Külliyesi bünyesinde kurulan ve Osmanlı medrese sisteminin üst basamaklarından birini oluşturan sekiz yüksek dereceli medresedir.

Kritik tuzak: Fatih döneminde saray eğitimi denince Enderun akla gelebilir; soru Fatih Külliyesi içindeki yüksek medreseler topluluğunu sormaktadır.

Kaynak dayanağı: 2019-2026 MEB-EKYS kitapçıklarındaki genel kültür soru dili, çıkarım düzeyi ve çeldirici yaklaşımı biçimsel referans olarak kullanılmıştır. Bilgi bağlamı ve seçenekler özgündür.

37. SORU Genel Kültür

Konu: Anadolu uygarlıkları: Hattuşa · Zorluk: Orta · Bilişsel düzey: Bilgi · Önerilen süre: 93 sn

Çorum'un Boğazkale ilçesinde bulunan, anıtsal kapıları ve çivi yazılı tablet arşiviyle tanınan Hattuşa aşağıdaki uygarlıklardan hangisine başkentlik yapmıştır?

- A) Hititler
- B) Frigler
- C) Urartular
- D) Lidyalılar
- E) İyonlar

DOĞRU CEVAP: A

Çözüm: Hattuşa, Hitit İmparatorluğu'nun başkentidir. Aslanlı Kapı, Kral Kapısı ve Boğazköy tablet arşiviyle tanınır.

Seçenek	Durum	Açıklama
A	Doğru	Hattuşa, Hitit İmparatorluğu'nun başkentidir. Aslanlı Kapı, Kral Kapısı ve Boğazköy tablet arşiviyle tanınır.
B	Çeldirici	Friglerin başkenti Gordion'dur.
C	Çeldirici	Urartuların başkenti Tuşpa'dır.
D	Çeldirici	Lidyalıların başkenti Sardes'tir.
E	Çeldirici	İyonlar tek merkezli bir devlet değil, Batı Anadolu'daki şehir devletlerinden oluşmuştur.

Kritik tuzak: Anadolu'daki başkent eşleştirmelerinde Hattuşa-Gordion-Tuşpa-Sardes adları sık karıştırılır.

Kaynak dayanağı: 2019-2026 MEB-EKYS kitapçıklarındaki genel kültür soru dili, çıkarım düzeyi ve çeldirici yaklaşımı biçimsel referans olarak kullanılmıştır. Bilgi bağlamı ve seçenekler özgündür.

38. SORU Genel Kültür

Konu: Somut olmayan kültürel miras: geleneksel Türk okçuluğu · Zorluk: Orta · Bilişsel düzey: Bilgi · Önerilen süre: 87 sn

Yay yapımı, okçuluk teknikleri, talim gelenekleri ve bu kültüre özgü ritüelleri bir arada yaşatan "Geleneksel Türk Okçuluğu" aşağıdaki miras türlerinden hangisine girer?

- A) Yalnız doğal miras
- B) Yalnız taşınmaz mimari miras
- C) Jeolojik miras
- D) Yalnız yazılı belge mirası
- E) Somut olmayan kültürel miras

DOĞRU CEVAP: E

Çözüm: Geleneksel Türk okçuluğu yalnız araçlardan ibaret değildir; kuşaktan kuşağa aktarılan bilgi, beceri, uygulama, ritüel ve topluluk kültürünü içerdiği için somut olmayan kültürel mirastır.

Seçenek	Durum	Açıklama
A	Çeldirici	Doğal alan veya ekosistem değil, insan topluluklarının aktardığı kültürel uygulamadır.
B	Çeldirici	Bir bina veya anıtlı sınırlı değildir.
C	Çeldirici	Kayaç, fosil veya yer şekliyle ilgili değildir.
D	Çeldirici	Yazılı kaynaklar bulunabilir; ancak mirasın özü yaşayan uygulama ve becerilerdir.
E	Doğru	Geleneksel Türk okçuluğu yalnız araçlardan ibaret değildir; kuşaktan kuşağa aktarılan bilgi, beceri, uygulama, ritüel ve topluluk kültürünü içerdiği için somut olmayan kültürel mirastır.

Kritik tuzak: Yay ve ok somut nesnelerdir; sınıflandırmayı belirleyen, bu nesneleri çevreleyen yaşayan bilgi, uygulama ve ritüellerdir.

Kaynak dayanağı: 2019-2026 MEB-EKYS kitapçıklarındaki genel kültür soru dili, çıkarım düzeyi ve çeldirici yaklaşımı biçimsel referans olarak kullanılmıştır. Bilgi bağlamı ve seçenekler özgündür.

39. SORU Genel Kültür

Konu: Klasik Türk musiki: İtrî · Zorluk: Zor · Bilişsel düzey: Bilgi · Önerilen süre: 114 sn

Asıl adı Buhûrîzâde Mustafa olan, klasik Türk musikisinin en önemli bestekârlarından sayılan ve “Nevâ Kâr” gibi eserleriyle tanınan sanatçı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Dede Efendi
B) İtrî
C) Tanburî Cemil Bey
D) Hacı Ârif Bey
E) Zekâî Dede

DOĞRU CEVAP: B

Çözüm: Buhûrîzâde Mustafa İtrî, 17. yüzyıl klasik Türk musikisinin en önemli bestekârlarındandır ve büyük formlardaki eserleriyle tanınır.

Seçenek	Durum	Açıklama
A	Çeldirici	Hammâmîzâde İsmail Dede Efendi daha sonraki dönemin büyük bestekâridir.
B	Doğru	Buhûrîzâde Mustafa İtrî, 17. yüzyıl klasik Türk musikisinin en önemli bestekârlarındandır ve büyük formlardaki eserleriyle tanınır.
C	Çeldirici	Tanburî Cemil Bey 19-20. yüzyıl saz musikisinin önemli icracı ve bestekâridir.
D	Çeldirici	Hacı Ârif Bey şarkı formunun önde gelen bestekârlarındandır.
E	Çeldirici	Zekâî Dede klasik repertuvarın önemli bestekârlarındandır; Buhûrîzâde Mustafa adı İtrî'ye aittir.

Kritik tuzak: Klasik Türk musikisinin büyük bestekârları aynı seçeneklerde verildiğinde asıl ad bilgisi ayırt edicidir.

Kaynak dayanağı: 2019-2026 MEB-EKYS kitapçıklarındaki genel kültür soru dili, çıkarım düzeyi ve çeldirici yaklaşımı biçimsel referans olarak kullanılmıştır. Bilgi bağlamı ve seçenekler özgündür.

40. SORU Genel Kültür

Konu: Geleneksel Türk sanatları: künde-kârî · Zorluk: Orta · Bilişsel düzey: Kavrama · Önerilen süre: 88 sn

Geometrik biçimli küçük ahşap parçaların geçme tekniğiyle birleştirilmesiyle oluşturulan; özellikle tarihî cami minberleri ve kapılarında görülen süsleme tekniği aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Ebru
- B) Çini
- C) Tezhip
- D) Künde-kârî**
- E) Kakma

DOĞRU CEVAP: D

Çözüm: Künde-kârî, geometrik ahşap parçaların birbirine geçme yöntemiyle birleştirildiği, dayanıklı ve bezemeli yüzeyler oluşturan geleneksel ahşap işçiliği tekniğidir.

Seçenek	Durum	Açıklama
A	Çeldirici	Ebru, su yüzeyindeki boyaların kâğıda aktarılmasıyla yapılan kâğıt süsleme sanatıdır.
B	Çeldirici	Çini, sırlı seramik yüzeylerin renkli desenlerle süslenmesidir.
C	Çeldirici	Tezhip, yazma eserlerin altın ve boya ile süslenmesidir.
D	Doğru	Künde-kârî, geometrik ahşap parçaların birbirine geçme yöntemiyle birleştirildiği, dayanıklı ve bezemeli yüzeyler oluşturan geleneksel ahşap işçiliği tekniğidir.
E	Çeldirici	Kakmada bir yüzeye farklı malzeme gömülür; künde-kârînin belirleyici yönü ahşap parçaların geçme sistemidir.

Kritik tuzak: Ahşap yüzeylerde kakma ve künde-kârî birlikte bulunabilir; küçük geometrik parçaların geçmeyle birleştirilmesi künde-kârîyi gösterir.

Kaynak dayanağı: 2019-2026 MEB-EKYS kitapçıklarındaki genel kültür soru dili, çıkarım düzeyi ve çeldirici yaklaşımı biçimsel referans olarak kullanılmıştır. Bilgi bağlamı ve seçenekler özgündür.

41. SORU Mevzuat

Konu: 1982 Anayasası: idari işlemlerin yargısal denetimi · Zorluk: Kolay · Bilişsel düzey: Kavrama · Önerilen süre: 64 sn
 Bir kamu görevlisi hakkında tesis edilen atama işleminin hukuka aykırı olduğunu ileri sürerek iptali için dava açmıştır.

1982 Anayasası'na göre bu başvurunun temel dayanağı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) İdarenin bütün işlemlerinin kesin ve denetim dışı olması
- B) Kamu görevlilerinin dava açma hakkının bulunmaması
- C) Atama işlemlerinin yalnız yasama organınca incelenebilmesi
- D) Yargı organlarının yerindelik denetimi yapması
- E) İdarenin her türlü eylem ve işlemine karşı yargı yolunun açık olması

DOĞRU CEVAP: E

Çözüm: 1982 Anayasası'nın idarenin yargısal denetimine ilişkin hükmü uyarınca idarenin her türlü eylem ve işlemine karşı yargı yolu açıktır. Atama işlemi de bir idari işlem olarak hukuka uygunluk denetimine tabidir.

Seçenek	Durum	Açıklama
A	Çeldirici	Anayasal kural bunun tersidir; idari işlemler kural olarak yargı denetimine açıktır.
B	Çeldirici	Kamu görevlileri, haklarını etkileyen idari işlemlere karşı yargı yoluna başvurabilir.
C	Çeldirici	İdari işlemlerin hukuka uygunluk denetimi idari yargının görev alanındadır.
D	Çeldirici	Yargı hukuka uygunluk denetimi yapar; idarenin takdir yetkisini ortadan kaldıracak biçimde yerindelik denetimi yapamaz.
E	Doğru	1982 Anayasası'nın idarenin yargısal denetimine ilişkin hükmü uyarınca idarenin her türlü eylem ve işlemine karşı yargı yolu açıktır. Atama işlemi de bir idari işlem olarak hukuka uygunluk denetimine tabidir.

Kritik tuzak: Yargı yolunun açık olması, mahkemenin idarenin yerine geçerek en uygun kararı vermesi anlamına gelmez; denetim hukuka uygunlukla sınırlıdır.

Kaynak dayanağı: 1982 Anayasası'nın idarenin yargısal denetimine ilişkin 125. maddesi ve resmî EKYS mevzuat soru yaklaşımı. Soru özgündür.

42. SORU Mevzuat

Konu: 1982 Anayasası: din ve vicdan hürriyeti · Zorluk: Orta · Bilişsel düzey: Kavrama · Önerilen süre: 89 sn

Bir kamu kurumunda kişiden, herhangi bir dinî inanca sahip olup olmadığını açıklamayı istenmiş ve bu açıklamaya göre farklı işlem yapılacağı belirtilmiştir.

1982 Anayasası bakımından bu uygulama öncelikle hangi güvenceyle bağdaşmaz?

- A) Kimsenin dinî inanç ve kanaatlerini açıklamaya zorlanamaması**
B) Mülkiyet hakkının yalnız kanunla sınırlanabilmesi
C) Seçme hakkının yaş koşuluna bağlanması
D) Yerleşme hürriyetinin kamu yararıyla sınırlanması
E) Basın araçlarının korunması

DOĞRU CEVAP: A

Çözüm: Din ve vicdan hürriyeti kapsamında hiç kimse ibadete, dinî ayin ve törenlere katılmaya veya dinî inanç ve kanaatlerini açıklamaya zorlanamaz; inanç ve kanaatlerinden dolayı kınanamaz ve suçlanamaz.

Seçenek	Durum	Açıklama
A	Doğru	Din ve vicdan hürriyeti kapsamında hiç kimse ibadete, dinî ayin ve törenlere katılmaya veya dinî inanç ve kanaatlerini açıklamaya zorlanamaz; inanç ve kanaatlerinden dolayı kınanamaz ve suçlanamaz.
B	Çeldirici	Senaryoda mülkiyet hakkı değil inanç açıklamaya zorlama söz konusudur.
C	Çeldirici	Seçim hakkıyla ilgili bir durum yoktur.
D	Çeldirici	Kişinin yerleşme veya seyahat özgürlüğü etkilenmemiştir.
E	Çeldirici	Basın özgürlüğüyle bağlantılı değildir.

Kritik tuzak: Farklı işlem yapılması eşitlik sorununu da doğurabilir; ancak soru “öncelikle” açıklamaya zorlamayı sorduğu için doğrudan din ve vicdan hürriyeti güvencesi aranmalıdır.

Kaynak dayanağı: 1982 Anayasası'nın din ve vicdan hürriyetine ilişkin 24. maddesi ve resmî EKYS soru biçimi. Soru özgündür.

43. SORU Mevzuat

Konu: 1982 Anayasası: Sayıştay denetimi · Zorluk: Orta · Bilişsel düzey: Bilgi · Önerilen süre: 83 sn

1982 Anayasası'na göre merkezî yönetim bütçesi kapsamındaki kamu idarelerinin bütün gelir, gider ve mallarını Türkiye Büyük Millet Meclisi adına denetlemekle görevli kurum aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Danıştay
B) Yargıtay
C) Anayasa Mahkemesi
D) Sayıştay
E) Kamu Denetçiliği Kurumu

DOĞRU CEVAP: D

Çözüm: Sayıştay, merkezî yönetim bütçesi kapsamındaki kamu idareleri ile sosyal güvenlik kurumlarının bütün gelir, gider ve mallarını TBMM adına denetler ve sorumluların hesap ve işlemlerini kesin hükme bağlar.

Seçenek	Durum	Açıklama
A	Çeldirici	Danıştay, idari yargının yüksek mahkemesidir; TBMM adına mali dış denetim yapmaz.
B	Çeldirici	Yargıtay adli yargının temyiz merciidir.
C	Çeldirici	Anayasa Mahkemesi norm denetimi ve bireysel başvuru gibi görevleri yürütür.
D	Doğru	Sayıştay, merkezî yönetim bütçesi kapsamındaki kamu idareleri ile sosyal güvenlik kurumlarının bütün gelir, gider ve mallarını TBMM adına denetler ve sorumluların hesap ve işlemlerini kesin hükme bağlar.
E	Çeldirici	Kamu Denetçiliği idarenin işleyişiyle ilgili şikâyetleri inceler; anayasal mali dış denetim organı değildir.

Kritik tuzak: Sayıştay bir yüksek mahkeme gibi seçeneklerle birlikte verilebilir; sorudaki "TBMM adına gelir, gider ve mal denetimi" ifadesi belirleyicidir.

Kaynak dayanağı: 1982 Anayasası'nın Sayıştay'a ilişkin 160. maddesi ve resmî EKYS mevzuat soru yaklaşımı. Soru özgündür.

44. SORU Mevzuat

Konu: 1982 Anayasası: yasama sorumsuzluğu · Zorluk: Zor · Bilişsel düzey: Analiz · Önerilen süre: 119 sn

Bir milletvekili, Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kurulunda yaptığı konuşma ve kullandığı oy nedeniyle, Meclis kararı olmadıkça bunları Meclis dışında tekrarlamak ve açığa vurmaktan sorumlu tutulamayacağını ileri sürmektedir.

Bu anayasal güvence aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Yasama sorumsuzluğu
- B) Yasama dokunulmazlığı
- C) Kamu hizmetine girme hakkı
- D) Dilekçe hakkı
- E) Kişi dokunulmazlığı

DOĞRU CEVAP: A

Çözüm: Yasama sorumsuzluğu, milletvekillerinin Meclis çalışmalarındaki oy ve sözlerinden, bunları Meclis dışında tekrarlamak ve açığa vurmaktan kural olarak sorumlu tutulamamasıdır. Mutlak ve sürekli nitelikteki bu güvence, yasama dokunulmazlığından farklıdır.

Seçenek	Durum	Açıklama
A	Doğru	Yasama sorumsuzluğu, milletvekillerinin Meclis çalışmalarındaki oy ve sözlerinden, bunları Meclis dışında tekrarlamak ve açığa vurmaktan kural olarak sorumlu tutulamamasıdır. Mutlak ve sürekli nitelikteki bu güvence, yasama dokunulmazlığından farklıdır.
B	Çeldirici	Dokunulmazlık, milletvekilinin seçimden önce veya sonra bir suç işlediği iddiasıyla tutulması, sorgulanması, tutuklanması ve yargılanmasına ilişkin geçici güvencedir.
C	Çeldirici	Bu hak vatandaşların kamu hizmetine alınmasında görevin gerektirdiği nitelikler dışında ayırım yapılamamasını ifade eder.
D	Çeldirici	Dilekçe hakkı kişilerin yetkili makamlara ve TBMM'ye yazılı başvurusu ile ilgilidir.
E	Çeldirici	Kişi dokunulmazlığı ve maddi-manevi varlığın korunması, milletvekilinin Meclis içi oy ve sözlerine özgü güvence değildir.

Kritik tuzak: "Sorumlu tutulamama" ve milletvekili ifadeleri yasama dokunulmazlığını çağrıştıracaktır; oy ve sözlere ilişkin güvence yasama sorumsuzluğudur.

Kaynak dayanağı: 1982 Anayasası'nın yasama sorumsuzluğu ve dokunulmazlığına ilişkin 83. maddesi. Soru özgündür.

45. SORU Mevzuat

Konu: 657 sayılı Kanun: devlet malını koruma yükümlülüğü · Zorluk: Orta · Bilişsel düzey: Uygulama · Önerilen süre: 84 sn

Bir memur, kendisine zimmetle teslim edilen tablet bilgisayarı gerekli özeni göstermeden kullanmış ve cihazın zarar görmesine neden olmuştur.

657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre bu olay öncelikle memurun hangi ödev ve sorumluluğuyla ilişkilidir?

- A) Siyasi partiye üye olma hakkı
- B) Basına bilgi verme yetkisi
- C) Sendika üyeliğinden çekilme
- D) Kendisine teslim edilen devlet malını koruma ve her an hizmete hazır hâlde bulundurma**
- E) Yıllık izin kullanma

DOĞRU CEVAP: D

Çözüm: 657 sayılı Kanun, devlet memurlarına görevlerini dikkat ve itina ile yerine getirme; kendilerine teslim edilen devlet malını koruma ve hizmete hazır bulundurma yükümlülüğü getirir. Kusur veya tedbirsizlikle verilen zarar ayrıca tazmin sorumluluğu doğurabilir.

Seçenek	Durum	Açıklama
A	Çeldirici	Devlet memurlarının siyasi parti üyeliği yasaktır; olayla ilgisi yoktur.
B	Çeldirici	Olay basına açıklama değil, kamu malının korunmasıyla ilgilidir.
C	Çeldirici	Sendikal haklarla bağlantı bulunmamaktadır.
D	Doğru	657 sayılı Kanun, devlet memurlarına görevlerini dikkat ve itina ile yerine getirme; kendilerine teslim edilen devlet malını koruma ve hizmete hazır bulundurma yükümlülüğü getirir. Kusur veya tedbirsizlikle verilen zarar ayrıca tazmin sorumluluğu doğurabilir.
E	Çeldirici	İzin hakkı kamu malına verilen zararı açıklamaz.

Kritik tuzak: Olay disiplin cezası veya tazmin boyutu da doğurabilir; soru öncelikle ihlal edilen temel ödev ve sorumluluğu sormaktadır.

Kaynak dayanağı: 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun kişisel sorumluluk ve zarar ile devlet malını koruma hükümleri. Soru özgündür; güncel metinle son kontrol önerilir.

46. SORU Mevzuat

Konu: 657 sayılı Kanun: toplu eylem ve hareket yasağı · Zorluk: Kolay · Bilişsel düzey: Uygulama · Önerilen süre: 61 sn

Bir grup memur, kurumsal bir kararı protesto etmek amacıyla görevlerine geldiği hâlde hizmetleri bilerek yavaşlatma ve bazı işlemleri topluca yapmama kararı almıştır.

657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre bu davranış hangi yasak kapsamında değerlendirilir?

- A) Hediye alma yasağı
B) **Toplu eylem ve hareketlerde bulunma yasağı**
C) Gizli bilgileri açıklama yasağı
D) Ticaret yapma yasağı
E) İkinci görev yasağı

DOĞRU CEVAP: B

Çözüm: Devlet memurlarının kamu hizmetlerini aksatacak şekilde birlikte çekilmeleri, göreve gelmemeleri veya görevlerine gelip hizmetleri yavaşlatmaları ve aksatmaları yasaktır.

Seçenek	Durum	Açıklama
A	Çeldirici	Hediye veya menfaat sağlama söz konusu değildir.
B	Doğru	Devlet memurlarının kamu hizmetlerini aksatacak şekilde birlikte çekilmeleri, göreve gelmemeleri veya görevlerine gelip hizmetleri yavaşlatmaları ve aksatmaları yasaktır.
C	Çeldirici	Gizli bilgi paylaşımı yapılmamıştır.
D	Çeldirici	Kazanç getirici ticari faaliyet yoktur.
E	Çeldirici	Başka bir görev üstlenme değil, kamu hizmetini topluca yavaşlatma söz konusudur.

Kritik tuzak: Memurların sendikal hakları bulunması, kamu hizmetini topluca yavaşlatma davranışının serbest olduğu anlamına gelmez.

Kaynak dayanağı: 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun toplu eylem ve hareketlerde bulunma yasağına ilişkin hükmü. Soru özgündür.

47. SORU Mevzuat

Konu: 657 sayılı Kanun: mal bildirimi · Zorluk: Orta · Bilişsel düzey: Bilgi · Önerilen süre: 85 sn

657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre devlet memurları, mal bildirimini aşağıdakilerden hangisini kapsayacak biçimde verir?

- A) Yalnız memurun adına kayıtlı taşınmazlar
 B) Memurun bütün yakınlarının mal varlığı
 C) Kendileri, eşleri ve velayetleri altındaki çocuklarına ait mal, alacak ve borçlar
 D) Yalnız görev sırasında edinilen mallar
 E) Sadece borçlar, alacaklar hariç

DOĞRU CEVAP: C

Çözüm: Kanuna göre devlet memurları kendileriyle eşlerine ve velayetleri altındaki çocuklarına ait taşınır ve taşınmaz malları, alacak ve borçları hakkında özel kanunda yazılı hükümlere göre mal bildirimi verir.

Seçenek	Durum	Açıklama
A	Çeldirici	Bildirim yalnız taşınmazlarla ve yalnız memurun kendisiyle sınırlı değildir.
B	Çeldirici	Kapsam, bütün akrabalar değil eş ve velayet altındaki çocuklarla sınırlıdır.
C	Doğru	Kanuna göre devlet memurları kendileriyle eşlerine ve velayetleri altındaki çocuklarına ait taşınır ve taşınmaz malları, alacak ve borçları hakkında özel kanunda yazılı hükümlere göre mal bildirimi verir.
D	Çeldirici	Mal bildirimi yalnız görev sırasında edinilenlerle sınırlanmaz.
E	Çeldirici	Hem mal varlığı hem alacak ve borçlar bildirim kapsamındadır.

Kritik tuzak: "Aile" sözcüğü çok geniş yorumlanmamalıdır; kanun kapsamı eş ve velayet altındaki çocuklar olarak belirler.

Kaynak dayanağı: 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun mal bildirimi hükmü ve ilgili özel mevzuat çerçevesi. Soru özgündür.

48. SORU Mevzuat

Konu: 657 sayılı Kanun: resmî belge, araç ve gereçlerin yetkisiz kullanımı · Zorluk: Orta · Bilişsel düzey: Uygulama · Önerilen süre: 92 sn

Bir memur, kurumun resmî yazışma dosyalarını ve taşınabilir tarayıcısını amirinden izin almadan hafta sonu kişisel çalışmasında kullanmak üzere evine götürmek istemektedir.

657 sayılı Devlet Memurları Kanunu bakımından aşağıdaki değerlendirmelerden hangisi doğrudur?

- A) Belge ve araçlar hafta sonu olduğu için serbestçe götürülebilir.
 B) Yetkili amirin izni olmadıkça resmî belge, araç ve gereçler görev mahalli dışına çıkarılamaz ve özel işte kullanılamaz.
 C) Yalnız belge için izin gerekir, araç için gerekmez.
 D) Memur kuruma geri getireceğini söylerse izin aranmaz.
 E) Kişisel çalışma kurumla ilgiliyse özel kullanım sayılmaz.

DOĞRU CEVAP: B

Çözüm: Memurlar, yetkili amirin izni olmadıkça resmî belge, araç ve gereçleri görev mahalli dışına çıkaramaz; özel işlerinde kullanamaz. Bunların görev sona erdiğinde iadesi de gerekir.

Seçenek	Durum	Açıklama
A	Çeldirici	Zamanın hafta sonu olması izin şartını ortadan kaldırmaz.
B	Doğru	Memurlar, yetkili amirin izni olmadıkça resmî belge, araç ve gereçleri görev mahalli dışına çıkaramaz; özel işlerinde kullanamaz. Bunların görev sona erdiğinde iadesi de gerekir.
C	Çeldirici	Kural resmî belge, araç ve gereçlerin tamamını kapsar.
D	Çeldirici	İade niyeti yetkili amirin izni yerine geçmez.
E	Çeldirici	Yetki ve görev bağlantısı ayrıca değerlendirilse de izin olmadan görev mahalli dışına çıkarma kuralı değişmez.

Kritik tuzak: Eşyanın kuruma geri getirilecek olması veya çalışmanın kurumsal konuyla ilgili görünmesi, yetkili amir izni şartını ortadan kaldırmaz.

Kaynak dayanağı: 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun resmî belge, araç ve gereçlerin yetki verilen mahaller dışına çıkarılmaması ve iadesine ilişkin hükmü. Soru özgündür.

49. SORU Mevzuat

Konu: 1739 sayılı Kanun: her yerde eğitim · Zorluk: Zor · Bilişsel düzey: Analiz · Önerilen süre: 120 sn

Bir ilde belediye, halk eğitim merkezi, müze ve yerel işletmeler; çocuklar ve yetişkinler için okul dışı bilim, kültür ve meslek atölyeleri düzenlemiştir. Faaliyetler, millî eğitimin amaçlarıyla uyumlu biçimde planlanmıştır.

1739 sayılı Millî Eğitim Temel Kanunu'na göre bu uygulama en çok hangi temel ilkeyle ilişkilidir?

- A) Karma eğitim
- B) Yöneltilme
- C) Planlılık
- D) Süreklilik
- E) Her yerde eğitim

DOĞRU CEVAP: E

Çözüm: Her yerde eğitim ilkesi, millî eğitimin amaçlarının yalnız resmî ve özel eğitim kurumlarında değil evde, çevrede, iş yerlerinde ve her yerde gerçekleştirilmesini; eğitimle ilgili faaliyetlerin bu amaçlara uygunluğunun sağlanmasını öngörür.

Seçenek	Durum	Açıklama
A	Çeldirici	Karma eğitim kız ve erkek öğrencilerin birlikte eğitimiyle ilgilidir.
B	Çeldirici	Yöneltilme bireyleri ilgi, istidat ve kabiliyetlerine göre programlara yönlendirmeyi ifade eder.
C	Çeldirici	Faaliyetlerin planlı olması bu ilkeyle de ilişkilendirilebilir; ancak okul dışındaki farklı yaşam alanlarının eğitim ortamı olarak kullanılması doğrudan her yerde eğitimidir.
D	Çeldirici	Süreklilik eğitimin hayat boyunca devam etmesini vurgular; senaryonun ayırt edici yönü çok farklı mekânlarda yürütülmesidir.
E	Doğru	Her yerde eğitim ilkesi, millî eğitimin amaçlarının yalnız resmî ve özel eğitim kurumlarında değil evde, çevrede, iş yerlerinde ve her yerde gerçekleştirilmesini; eğitimle ilgili faaliyetlerin bu amaçlara uygunluğunun sağlanmasını öngörür.

Kritik tuzak: Çocuk ve yetişkinlerin birlikte anılması "süreklilik" ilkesini düşündürebilir; ancak müze, işletme ve çevrenin eğitim ortamına dönüşmesi "her yerde eğitim"i doğrudan göstergesidir.

Kaynak dayanağı: 1739 sayılı Millî Eğitim Temel Kanunu'nun "Her yerde eğitim" temel ilkesi. Soru özgündür.

50. SORU Mevzuat

Konu: 1739 sayılı Kanun: ferdin ve toplumun ihtiyaçları · Zorluk: Orta · Bilişsel düzey: Kavrama · Önerilen süre: 93 sn

Bir mesleki eğitim programı hazırlanırken öğrencilerin ilgi ve yetenekleri, bölgedeki iş gücü ihtiyacı ve toplumun uzun vadeli kalkınma hedefleri birlikte dikkate alınmıştır.

Bu yaklaşım 1739 sayılı Millî Eğitim Temel Kanunu'ndaki hangi temel ilkeyle en doğrudan ilişkilidir?

- A) Laiklik
- B) Karma eğitim
- C) Ferdin ve toplumun ihtiyaçları**
- D) Eğitim kampüsü
- E) Yalnız ekonomik verimlilik

DOĞRU CEVAP: C

Çözüm: Bu ilke, millî eğitim hizmetinin Türk vatandaşlarının istek ve kabiliyetleri ile Türk toplumunun ihtiyaçlarına göre düzenlenmesini öngörür. Senaryoda bireysel özelliklerle toplumsal ihtiyaçlar birlikte ele alınmıştır.

Seçenek	Durum	Açıklama
A	Çeldirici	Laiklik din ve devlet ilişkileri ile eğitimde bilimsel ve laik esasları ilgilendirir.
B	Çeldirici	Kız ve erkeklerin birlikte eğitim görmesi senaryonun konusu değildir.
C	Doğru	Bu ilke, millî eğitim hizmetinin Türk vatandaşlarının istek ve kabiliyetleri ile Türk toplumunun ihtiyaçlarına göre düzenlenmesini öngörür. Senaryoda bireysel özelliklerle toplumsal ihtiyaçlar birlikte ele alınmıştır.
D	Çeldirici	Bu, 1739 sayılı Kanun'un temel ilkelerinden biri değildir.
E	Çeldirici	Kanun bireyin ilgi ve kabiliyetini de birlikte dikkate alır; yalnız ekonomik yarara indirgenemez.

Kritik tuzak: Bölgesel iş gücü ihtiyacı planlılığı çağrıştıırabilir; ayırt edici nokta bireyin ilgi ve yeteneği ile toplum ihtiyacının birlikte gözetilmesidir.

Kaynak dayanağı: 1739 sayılı Millî Eğitim Temel Kanunu'nun "Ferdin ve toplumun ihtiyaçları" ilkesi. Soru özgündür.

51. SORU Mevzuat

Konu: 1739 sayılı Kanun: fırsat ve imkân eşitliği · Zorluk: Orta · Bilişsel düzey: Uygulama · Önerilen süre: 87 sn

Maddi imkânları yetersiz fakat başarılı öğrenciler için burs, parasız yatılılık ve ulaşım desteği sağlanması; özel eğitime ihtiyacı olan öğrenciler için de uygun destek hizmetlerinin sunulması 1739 sayılı Millî Eğitim Temel Kanunu'nun hangi ilkesinin gereğidir?

- A) Genellik ve eşitlik
 B) Bilimsellik
 C) Atatürk inkılap ve ilkeleri
 D) Fırsat ve imkân eşitliği
 E) Demokrasi eğitimi

DOĞRU CEVAP: D

Çözüm: Fırsat ve imkân eşitliği ilkesi, kadın-erkek herkese eğitimde imkân ve fırsat eşitliği sağlanmasını; maddi imkânlardan yoksun başarılı öğrencilerin desteklenmesini ve özel eğitime ihtiyacı olanlar için özel tedbir alınmasını öngörür.

Seçenek	Durum	Açıklama
A	Çeldirici	Genellik ve eşitlik eğitim kurumlarının dil, ırk, cinsiyet gibi ayrımlar gözetmeksizin herkese açık olmasını ifade eder; verilen özel destek araçları fırsat ve imkân eşitliğinin doğrudan örnekleridir.
B	Çeldirici	Bilimsellik eğitim yöntem ve içeriğinin bilimsel esaslara dayanmasıyla ilgilidir.
C	Çeldirici	Bu ilke eğitimde Atatürk milliyetçiliği ve inkılaplarının temel alınmasını ifade eder.
D	Doğru	Fırsat ve imkân eşitliği ilkesi, kadın-erkek herkese eğitimde imkân ve fırsat eşitliği sağlanmasını; maddi imkânlardan yoksun başarılı öğrencilerin desteklenmesini ve özel eğitime ihtiyacı olanlar için özel tedbir alınmasını öngörür.
E	Çeldirici	Demokrasi eğitimi demokratik yurttaşlık bilincinin geliştirilmesiyle ilgilidir.

Kritik tuzak: "Herkese açık olma" genellik ve eşitliktir; dezavantajları gidermek için burs, yatılılık ve özel tedbir sağlanması fırsat ve imkân eşitliğidir.

Kaynak dayanağı: İlgili mevzuat hükmü ile 2019-2026 MEB-EKYS kitapçıklarındaki mevzuat sorularının uygulama ve yorumlama biçimi esas alınmıştır. Soru özgündür; yayımdan önce yürürlükteki metinle son kontrol yapılmalıdır.

52. SORU Mevzuat

Konu: 3071 sayılı Kanun: yabancıların dilekçe hakkı · Zorluk: Orta · Bilişsel düzey: Uygulama · Önerilen süre: 81 sn

Türkiye'de ikamet eden yabancı uyruklu bir kişi, kişisel durumuyla ilgili bir talebi Türkçe dilekçeyle yetkili idari makama iletmek istemektedir.

3071 sayılı Dilekçe Hakkının Kullanılmasına Dair Kanun'a göre bu kişinin dilekçe hakkından yararlanabilmesi için aşağıdakilerden hangisi de aranır?

- A) Karşılıklılık esasının gözetilmesi
- B) Türk vatandaşıyla evli olması
- C) Türkiye'de taşınmaz sahibi olması
- D) En az on yıl kamu görevlisi olarak çalışması
- E) Başvuruyu yalnız noter aracılığıyla yapması

DOĞRU CEVAP: A

Çözüm: 3071 sayılı Kanun'a göre Türkiye'de ikamet eden yabancılar, karşılıklılık esası gözetilmek ve dilekçeleri Türkçe yazılmak kaydıyla dilekçe hakkından yararlanabilir.

Seçenek	Durum	Açıklama
A	Doğru	3071 sayılı Kanun'a göre Türkiye'de ikamet eden yabancılar, karşılıklılık esası gözetilmek ve dilekçeleri Türkçe yazılmak kaydıyla dilekçe hakkından yararlanabilir.
B	Çeldirici	Kanunda yabancıların dilekçe hakkı için böyle bir evlilik şartı öngörülmez.
C	Çeldirici	Taşınmaz mülkiyeti dilekçe hakkının koşulu değildir.
D	Çeldirici	Kamu görevi ve hizmet süresi şartı bulunmaz.
E	Çeldirici	Kanun bütün dilekçeler için zorunlu noter şartı getirmez.

Kritik tuzak: Yabancıların Türkiye'de ikamet etmesi ve dilekçeyi Türkçe yazması tek başına değil, karşılıklılık esasıyla birlikte değerlendirilir.

Kaynak dayanağı: 3071 sayılı Dilekçe Hakkının Kullanılmasına Dair Kanun'un Türkiye'de ikamet eden yabancıların başvuru hakkına ilişkin hükmü. Soru özgündür.

53. SORU Mevzuat

Konu: 5018 sayılı Kanun: stratejik planlama · Zorluk: Kolay · Bilişsel düzey: Kavrama · Önerilen süre: 63 sn

Bir kamu idaresi; misyon ve vizyonunu, stratejik amaç ve ölçülebilir hedeflerini, performans göstergelerini ve kaynak ihtiyacını katılımcı yöntemlerle belirleyen orta vadeli bir belge hazırlamıştır.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'na göre bu belge aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Kesin hesap kanunu
- B) Taşınır işlem fişi
- C) **Stratejik plan**
- D) Personel devam çizelgesi
- E) Yalnız yıllık satın alma listesi

DOĞRU CEVAP: C

Çözüm: Stratejik plan, kamu idaresinin orta ve uzun vadeli amaçlarını, temel ilke ve politikalarını, hedef ve önceliklerini, performans ölçütlerini ve bunlara ulaşma yöntemleri ile kaynak dağılımını içeren plandır.

Seçenek	Durum	Açıklama
A	Çeldirici	Kesin hesap, geçmiş bütçe uygulama sonuçlarını gösterir; geleceğe dönük amaç ve performans göstergesi belirlemez.
B	Çeldirici	Taşınırın giriş-çıkış işlemlerine ilişkin belgedir.
C	Doğru	Stratejik plan, kamu idaresinin orta ve uzun vadeli amaçlarını, temel ilke ve politikalarını, hedef ve önceliklerini, performans ölçütlerini ve bunlara ulaşma yöntemleri ile kaynak dağılımını içeren plandır.
D	Çeldirici	Çalışma gün ve saatlerinin izlenmesine yönelik idari belgedir.
E	Çeldirici	Satın alma listesi, kurumun orta vadeli amaç ve performans çerçevesini kapsamaz.

Kritik tuzak: Belgede kaynak ihtiyacı bulunması onu doğrudan bütçe yapmaz; misyon, vizyon, amaç, hedef ve performans göstergeleri stratejik planın ayırt edici unsurlarıdır.

Kaynak dayanağı: 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun stratejik plan tanımı ve stratejik planlamaya ilişkin hükümleri. Soru özgündür.

54. SORU Mevzuat

Konu: 5018 sayılı Kanun: harcama yetkilisi · Zorluk: Orta · Bilişsel düzey: Bilgi · Önerilen süre: 82 sn

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'na göre bütçeyle ödenek tahsis edilen her bir harcama biriminin en üst yöneticisi aşağıdakilerden hangisi olarak tanımlanır?

- A) Muhasebe yetkilisi
 B) **Harcama yetkilisi**
 C) İç denetçi
 D) Gerçekleştirme görevlisi
 E) Üst kurul raportörü

DOĞRU CEVAP: B

Çözüm: 5018 sayılı Kanun'a göre bütçeyle ödenek tahsis edilen her bir harcama biriminin en üst yöneticisi harcama yetkilisidir.

Seçenek	Durum	Açıklama
A	Çeldirici	Muhasebe yetkilisi gelirlerin tahsili, giderlerin hak sahiplerine ödenmesi ve muhasebe kayıtlarıyla ilgili görevleri yürütür.
B	Doğru	5018 sayılı Kanun'a göre bütçeyle ödenek tahsis edilen her bir harcama biriminin en üst yöneticisi harcama yetkilisidir.
C	Çeldirici	İç denetçi bağımsız ve nesnel güvence ile danışmanlık faaliyeti yürütür; harcama biriminin en üst yöneticisi değildir.
D	Çeldirici	Gerçekleştirme görevlileri işin yaptırılması, mal veya hizmetin alınması ve ödeme belgelerinin hazırlanması süreçlerini yürütür.
E	Çeldirici	5018'de bu tanım harcama biriminin en üst yöneticisini ifade etmez.

Kritik tuzak: Harcama sürecinde birden çok görevli vardır; sorudaki "ödenek tahsis edilen harcama biriminin en üst yöneticisi" ifadesi harcama yetkilisini tanımlar.

Kaynak dayanağı: 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun harcama yetkilisine ilişkin hükmü. Soru özgündür.

55. SORU Mevzuat

Konu: 4982 sayılı Kanun: ayrı veya özel çalışma gerektiren bilgi talebi · Zorluk: Orta · Bilişsel düzey: Uygulama · Önerilen süre: 89 sn
 Bir kişi, kamu kurumundan mevcut kayıt ve belgeleri istemek yerine, kurumun son on yıllık bütün verilerini yeniden sınıflandırarak kendisi için özel bir istatistiksel analiz ve yorum raporu hazırlamasını talep etmiştir.

4982 sayılı Bilgi Edinme Hakkı Kanunu'na göre kurumun yaklaşımı aşağıdakilerden hangisi olabilir?

- A) Başvuruyu, bilgi edinme hakkı hiçbir kamu kurumuna uygulanmadığı için reddeder.
 B) Talebi koşulsuz olarak yeni bir rapor hazırlayarak yerine getirmek zorundadır.
 C) Başvuruyu yalnız sözlü yapıldığı için kabul etmek zorundadır.
 D) Mevcut belgeleri de hiçbir koşulda paylaşamaz.
 E) Ayrı veya özel bir çalışma, araştırma, inceleme ya da analiz gerektiren talebi reddedebilir.

DOĞRU CEVAP: E

Çözüm: Bilgi edinme hakkı mevcut bilgi ve belgelere erişimi sağlar; kurumlar ayrı veya özel bir çalışma, araştırma, inceleme ya da analiz sonucunda oluşturulabilecek türden bilgi veya belge için başvuruyu reddedebilir.

Seçenek	Durum	Açıklama
A	Çeldirici	Kanun kamu kurum ve kuruluşlarını kapsamına alır.
B	Çeldirici	Kanun kurumlara başvuru sahibi için yeni ve özel analiz üretme zorunluluğu yüklemes.
C	Çeldirici	Başvuru usulü ayrı bir konudur; senaryonun ayırt edici yönü yeni analiz istenmesidir.
D	Çeldirici	Erişime açık mevcut bilgi ve belgeler kanundaki usulle paylaşılabilir.
E	Doğru	Bilgi edinme hakkı mevcut bilgi ve belgelere erişimi sağlar; kurumlar ayrı veya özel bir çalışma, araştırma, inceleme ya da analiz sonucunda oluşturulabilecek türden bilgi veya belge için başvuruyu reddedebilir.

Kritik tuzak: Başvuru kapsamlı diye otomatik reddedilmez; reddi mümkün kılan, mevcut bilgiyi istemek yerine kuruma yeni ve özel bir analiz üretme yükü getirmesidir.

Kaynak dayanağı: 4982 sayılı Bilgi Edinme Hakkı Kanunu'nun ayrı veya özel çalışma, araştırma, inceleme ya da analiz gerektiren başvurulara ilişkin hükmü. Soru özgündür.

56. SORU Mevzuat

Konu: 1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi: Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı · Zorluk: Zor · Bilişsel düzey: Analiz · Önerilen süre: 123 sn

Millî Eğitim Bakanlığında bir birimin; eğitim ve öğretim plan ve programları ile ders kitaplarının hazırlanmasına ilişkin esasları belirleme, program ve materyalleri inceleme ve Bakanın onayına sunulacak görüşleri oluşturma görevleri bulunmaktadır.

1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'ne göre bu görevler öncelikle hangi birimle ilişkilidir?

- A) Personel Genel Müdürlüğü
- B) Destek Hizmetleri Genel Müdürlüğü
- C) Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı**
- D) Özel Öğretim Kurumları Genel Müdürlüğü
- E) Hukuk Hizmetleri Genel Müdürlüğü

DOĞRU CEVAP: C

Çözüm: Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı, eğitim sisteminin plan ve programları ile ders kitapları ve eğitim araçlarına ilişkin bilimsel inceleme, değerlendirme ve görüş oluşturma görevlerini yürütür.

Seçenek	Durum	Açıklama
A	Çeldirici	Personel Genel Müdürlüğü Bakanlık personelinin atama, özlük ve insan kaynakları işlemleriyle ilgilidir.
B	Çeldirici	Destek Hizmetleri daha çok bina, yatırım, taşıtır, lojistik ve benzeri destek alanlarında görev yapar.
C	Doğru	Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı, eğitim sisteminin plan ve programları ile ders kitapları ve eğitim araçlarına ilişkin bilimsel inceleme, değerlendirme ve görüş oluşturma görevlerini yürütür.
D	Çeldirici	Bu birim özel öğretim kurumlarına ilişkin iş ve işlemleri yürütür; bütün öğretim programları ve ders kitapları için merkezî kurul işlevi görmez.
E	Çeldirici	Hukuk Hizmetleri mevzuat ve hukuki uyumsuzluklarda danışmanlık ve temsil görevleri yürütür.

Kritik tuzak: Ders kitapları ilgili genel müdürlüklerce hazırlanabilir; ancak program ve ders kitaplarını bilimsel açıdan inceleyip kurul görüşü oluşturma işlevi Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığına aittir.

Kaynak dayanağı: 1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin Millî Eğitim Bakanlığı Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığına ilişkin hükümleri. Güncel görev metniyle son kontrol önerilir.

57. SORU T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük

Konu: Mustafa Kemal'in Dokuzuncu Ordu Müfettişliği görevi · Zorluk: Kolay · Bilişsel düzey: Analiz · Önerilen süre: 65 sn

Mustafa Kemal Paşa'ya 1919'da verilen Dokuzuncu Ordu Müfettişliği görevi; yalnız askerî birliklerle değil, görev bölgesindeki mülki makamlarla da yazışma ve koordinasyon kurma yetkisi sağlamıştır.

Bu durum aşağıdakilerden hangisine ortam hazırlamıştır?

- A) Saltanatın aynı gün kaldırılmasına
- B) Lozan Barış Antlaşması'nın imzalanmasına
- C) Düzenli ordunun hemen kurulmasına
- D) Millî Mücadele'nin ilk örgütlenme çalışmalarında askerî ve sivil makamlarla geniş ölçekte iletişim kurulmasına**
- E) Osmanlı Mebusan Meclisinin Ankara'da açılmasına

DOĞRU CEVAP: D

Çözüm: Müfettişlik yetkileri Mustafa Kemal'e geniş bir bölgede askerî ve mülki makamlarla iletişim kurma imkânı vermiş; bu resmî yetki, Samsun'dan sonraki millî teşkilatlanma çalışmalarında önemli bir başlangıç zemini oluşturmuştur.

Seçenek	Durum	Açıklama
A	Çeldirici	Saltanat 1 Kasım 1922'de kaldırılmıştır; 1919'daki görevlendirmeye doğrudan aynı gelişme değildir.
B	Çeldirici	Lozan 1923'te diplomatik süreç sonunda imzalanmıştır.
C	Çeldirici	Düzenli ordu 1920 sonlarından itibaren kurulmuştur; müfettişlik görevi doğrudan ve hemen bu sonucu doğurmamıştır.
D	Doğru	Müfettişlik yetkileri Mustafa Kemal'e geniş bir bölgede askerî ve mülki makamlarla iletişim kurma imkânı vermiş; bu resmî yetki, Samsun'dan sonraki millî teşkilatlanma çalışmalarında önemli bir başlangıç zemini oluşturmuştur.
E	Çeldirici	Son Osmanlı Mebusan Meclisi İstanbul'da açılmış; Ankara'da açılan kurum TBMM olmuştur.

Kritik tuzak: Müfettişlik görevi Osmanlı Hükûmeti tarafından asayiş amacıyla verilmiştir; tarihsel önemini, Mustafa Kemal'in yetkileri millî örgütlenmede kullanması oluşturur.

Kaynak dayanağı: 2019-2026 MEB-EKYS kitapçıklarındaki kronoloji, neden-sonuç ve çıkarım temelli İnkılap Tarihi soru yaklaşımı örnek alınmıştır. Soru kökü ve seçenekler özgündür.

58. SORU T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük

Konu: Son Osmanlı Mebusan Meclisi ve Misak-ı Millî · Zorluk: Orta · Bilişsel düzey: Kavrama · Önerilen süre: 84 sn

Son Osmanlı Mebusan Meclisinde kurulan Felâh-ı Vatan Grubunun desteklediği ve 28 Ocak 1920'de kabul edilen kararlar bütünü aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Teşkilât-ı Esasiye Kanunu
- B) Tekâlif-i Milliye Emirleri
- C) Hıyanet-i Vatan Kanunu
- D) Takrir-i Sükûn Kanunu
- E) Misak-ı Millî

DOĞRU CEVAP: E

Çözüm: Misak-ı Millî, Son Osmanlı Mebusan Meclisinde Felâh-ı Vatan Grubunun etkisiyle kabul edilen ve millî sınırlar ile tam bağımsızlık esaslarını ortaya koyan kararlardır.

Seçenek	Durum	Açıklama
A	Çeldirici	1921 Anayasası niteliğindeki Teşkilât-ı Esasiye Kanunu TBMM tarafından kabul edilmiştir.
B	Çeldirici	Tekâlif-i Milliye Emirleri 1921'de ordunun ihtiyaçları için yayımlanmıştır.
C	Çeldirici	Hıyanet-i Vatan Kanunu TBMM'ye karşı ayaklanmaları önlemek amacıyla çıkarılmıştır.
D	Çeldirici	Takrir-i Sükûn Kanunu 1925'te çıkarılmıştır.
E	Doğru	Misak-ı Millî, Son Osmanlı Mebusan Meclisinde Felâh-ı Vatan Grubunun etkisiyle kabul edilen ve millî sınırlar ile tam bağımsızlık esaslarını ortaya koyan kararlardır.

Kritik tuzak: Misak-ı Millî, TBMM açılmadan önce İstanbul'daki son Osmanlı Mebusan Meclisinde kabul edilmiştir.

Kaynak dayanağı: 2019-2026 MEB-EKYS kitapçıklarındaki kronoloji, neden-sonuç ve çıkarım temelli İnkılap Tarihi soru yaklaşımı örnek alınmıştır. Soru kökü ve seçenekler özgündür.

59. SORU T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük

Konu: TBMM'ye karşı ayaklanmalar ve Hıyanet-i Vataniye Kanunu · Zorluk: Orta · Bilişsel düzey: Kavrama · Önerilen süre: 91 sn
TBMM, açılışından kısa süre sonra kendi otoritesini tanımayan ve Millî Mücadele'yi engelleyen ayaklanmalarla karşılaşmıştır.

Bu ayaklanmalara karşı hukuki tedbir oluşturmak amacıyla çıkarılan kanun aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Kabotaj Kanunu
- B) Soyadı Kanunu
- C) Tevhid-i Tedrisat Kanunu
- D) Hıyanet-i Vataniye Kanunu**
- E) Medeni Kanun

DOĞRU CEVAP: D

Çözüm: Hıyanet-i Vataniye Kanunu, TBMM'nin otoritesine ve Millî Mücadele'ye karşı girişimleri vatan hainliği kapsamında değerlendirerek ayaklanmalarla mücadelede hukuki dayanak sağlamıştır.

Seçenek	Durum	Açıklama
A	Çeldirici	Kabotaj Kanunu Türkiye'nin kendi limanları arasındaki deniz taşımacılığı hakkını düzenler.
B	Çeldirici	Soyadı Kanunu 1934'te toplumsal alanda düzenleme yapmıştır.
C	Çeldirici	Tevhid-i Tedrisat eğitim kurumlarını birleştirmiştir.
D	Doğru	Hıyanet-i Vataniye Kanunu, TBMM'nin otoritesine ve Millî Mücadele'ye karşı girişimleri vatan hainliği kapsamında değerlendirerek ayaklanmalarla mücadelede hukuki dayanak sağlamıştır.
E	Çeldirici	Türk Medeni Kanunu aile, miras ve kişiler hukukunda düzenlemeler yapmıştır.

Kritik tuzak: İstiklâl Mahkemeleri ayaklanmaları yargılamada görev yapmıştır; soru ise hukuki dayanak oluşturan kanunu sormaktadır.

Kaynak dayanağı: 2019-2026 MEB-EKYS kitapçıklarındaki kronoloji, neden-sonuç ve çıkarım temelli İnkılap Tarihi soru yaklaşımı örnek alınmıştır. Soru kökü ve seçenekler özgündür.

60. SORU T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük

Konu: 1921 Anayasası ve millî egemenlik · Zorluk: Zor · Bilişsel düzey: Değerlendirme · Önerilen süre: 121 sn

1921 Teşkilât-ı Esasiye Kanunu'nun "Hâkimiyet bilâ kaydü şart milletindir. İdare usulü, halkın mukadderatını bizzat ve bilfiil idare etmesi esasına müstenittir." hükmü aşağıdaki gelişmelerden hangisinin anayasal temelini en güçlü biçimde oluşturmuştur?

A) Millî egemenliğe dayalı yeni devlet düzeninin kurulmasının

B) Kapitülasyonların genişletilmesinin

C) Saltanat yetkilerinin güçlendirilmesinin

D) Manda ve himayenin kabul edilmesinin

E) Azınlıklara siyasi ayrıcalık verilmesinin

DOĞRU CEVAP: A

Çözüm: Hâkimiyetin kayıtsız şartsız millete ait olduğunun belirtilmesi, yönetme yetkisinin hanedan veya kişiden millete geçmesini anayasal ilke hâline getirmiş; yeni devletin millî egemenlik temelini açıkça ortaya koymuştur.

Seçenek	Durum	Açıklama
A	Doğru	Hâkimiyetin kayıtsız şartsız millete ait olduğunun belirtilmesi, yönetme yetkisinin hanedan veya kişiden millete geçmesini anayasal ilke hâline getirmiş; yeni devletin millî egemenlik temelini açıkça ortaya koymuştur.
B	Çeldirici	Millî egemenlik anlayışı kapitülasyonlarla değil tam bağımsızlıkla uyumludur.
C	Çeldirici	Hüküm egemenliği hanedandan millete taşır; saltanatı güçlendirmez.
D	Çeldirici	Milletin kendi kaderini yönetmesi manda ve himaye anlayışına karşıdır.
E	Çeldirici	Hüküm ayrıcalık değil millet egemenliği ilkesini düzenler.

Kritik tuzak: 1921 Anayasası döneminde cumhuriyet henüz ilan edilmemiştir; ancak millî egemenlik ilkesi cumhuriyetçi devlet düzeninin anayasal temelini oluşturmuştur.

Kaynak dayanağı: 2019-2026 MEB-EKYS kitapçıklarındaki kronoloji, neden-sonuç ve çıkarım temelli İnkılap Tarihi soru yaklaşımı örnek alınmıştır. Soru kökü ve seçenekler özgündür.

61. SORU T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük

Konu: Bozkurt-Lotus Davası ve egemenlik · Zorluk: Orta · Bilişsel düzey: Analiz · Önerilen süre: 92 sn

1926'da Türk gemisi Bozkurt ile Fransız gemisi Lotus'un açık denizde çarpışmasının ardından Türkiye, Fransız gemisinin nöbetçi subayını yargılamıştır. Uyuşmazlık Milletlerarası Daimî Adalet Divanına taşınmış ve Divan, Türkiye'nin yargılama yetkisini uluslararası hukuka aykırı bulmamıştır.

Bu karar Türkiye açısından aşağıdakilerden hangisini güçlendirmiştir?

- A) Egemen bir devlet olarak cezai yargı yetkisini kullanabilme tezini
- B) Kapitülasyonların yeniden yürürlüğe konulmasını
- C) Boğazların uluslararası komisyonca yönetilmesini
- D) Musul'un Türkiye'ye bırakılmasını
- E) Yabancı mahkemelerin Türkiye'de üstün sayılmasını

DOĞRU CEVAP: A

Çözüm: Bozkurt-Lotus kararı, uluslararası hukukta yasaklayıcı bir kural bulunmadıkça Türkiye'nin olayla bağlantılı cezai yargı yetkisini kullanabileceğini kabul etmiş; genç Cumhuriyetin egemenlik tezini desteklemiştir.

Seçenek	Durum	Açıklama
A	Doğru	Bozkurt-Lotus kararı, uluslararası hukukta yasaklayıcı bir kural bulunmadıkça Türkiye'nin olayla bağlantılı cezai yargı yetkisini kullanabileceğini kabul etmiş; genç Cumhuriyetin egemenlik tezini desteklemiştir.
B	Çeldirici	Karar yabancıların ayrıcalıklı yargı rejimini değil Türkiye'nin egemen yargı yetkisini desteklemiştir.
C	Çeldirici	Uyuşmazlık Boğazlar rejimiyle ilgili değildir.
D	Çeldirici	Bozkurt-Lotus davası Musul sınır sorunundan bağımsız bir deniz hukuku ve yargı yetkisi uyuşmazlığıdır.
E	Çeldirici	Karar tam tersine Türk yargı yetkisinin kullanılabilirliğini kabul etmiştir.

Kritik tuzak: Dava bir deniz kazasından doğsa da tarihsel önemi, gemi zararının tazmininden çok Türkiye'nin egemen yargı yetkisinin tanınmasıdır.

Kaynak dayanağı: 2019-2026 MEB-EKYS kitapçıklarındaki kronoloji, neden-sonuç ve çıkarım temelli İnkılap Tarihi soru yaklaşımı örnek alınmıştır. Soru kökü ve seçenekler özgündür.

62. SORU T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük

Konu: Başkomutanlık Kanunu · Zorluk: Orta · Bilişsel düzey: Kavrama · Önerilen süre: 86 sn

Kütahya-Eskişehir Savaşlarından sonra TBMM, ordunun hızlı biçimde yeniden düzenlenmesi amacıyla yasama yetkilerinden bir bölümünü belirli süre ve koşullarla Mustafa Kemal Paşa'ya devretmiştir.

Bu gelişme aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Saltanatın kaldırılması
B) **Başkomutanlık Kanunu'nun kabul edilmesi**
C) Cumhuriyetin ilanı
D) Halifeliğin kaldırılması
E) Serbest Cumhuriyet Fırkasının kurulması

DOĞRU CEVAP: B

Çözüm: 5 Ağustos 1921 tarihli Başkomutanlık Kanunu ile Mustafa Kemal Paşa, TBMM'nin yetkilerini belirli süreyle ve Meclis adına kullanmak üzere başkomutanlığa getirilmiştir.

Seçenek	Durum	Açıklama
A	Çeldirici	Saltanat 1922'de kaldırılmıştır ve ordunun acil düzenlenmesi için yetki devri değildir.
B	Doğru	5 Ağustos 1921 tarihli Başkomutanlık Kanunu ile Mustafa Kemal Paşa, TBMM'nin yetkilerini belirli süreyle ve Meclis adına kullanmak üzere başkomutanlığa getirilmiştir.
C	Çeldirici	Cumhuriyet 29 Ekim 1923'te ilan edilmiştir.
D	Çeldirici	Halifelik 3 Mart 1924'te kaldırılmıştır.
E	Çeldirici	Serbest Cumhuriyet Fırkası 1930'da kurulmuştur.

Kritik tuzak: Yetkilerin devredilmesi kalıcı bir yönetim değişikliği değil, savaş koşullarında süreli ve Meclis adına kullanılan bir başkomutanlık yetkisidir.

Kaynak dayanağı: 2019-2026 MEB-EKYS kitapçıklarındaki kronoloji, neden-sonuç ve çıkarım temelli İnkılap Tarihi soru yaklaşımı örnek alınmıştır. Soru kökü ve seçenekler özgündür.

63. SORU T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük

Konu: Mudanya Ateşkes Konferansı ve İsmet Paşa · Zorluk: Orta · Bilişsel düzey: Bilgi · Önerilen süre: 93 sn

Mudanya Ateşkes Konferansı'nda TBMM Hükûmetini temsil eden ve görüşmeler sonunda ateşkes metnini imzalayan komutan aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Kâzım Karabekir Paşa
B) Ali Fuat Paşa
C) İsmet Paşa
D) Fevzi Paşa
E) Rauf Bey

DOĞRU CEVAP: C

Çözüm: Mudanya Ateşkes görüşmelerinde TBMM Hükûmetini Batı Cephesi Komutanı İsmet Paşa temsil etmiş ve antlaşmayı imzalamıştır.

Seçenek	Durum	Açıklama
A	Çeldirici	Kâzım Karabekir Doğu Cephesi komutanıdır.
B	Çeldirici	Ali Fuat Paşa Millî Mücadele'nin çeşitli askerî ve diplomatik görevlerinde bulunmuştur; Mudanya başdelegesi değildir.
C	Doğru	Mudanya Ateşkes görüşmelerinde TBMM Hükûmetini Batı Cephesi Komutanı İsmet Paşa temsil etmiş ve antlaşmayı imzalamıştır.
D	Çeldirici	Fevzi Paşa Genelkurmay Başkanı ve önemli bir komutandır; konferans temsilcisi İsmet Paşa'dır.
E	Çeldirici	Rauf Bey hükûmet görevlerinde bulunmuştur; Mudanya görüşmelerini İsmet Paşa yürütmüştür.

Kritik tuzak: Lozan'da da başdelege olan İsmet Paşa'nın diplomatik rolü Mudanya ile başlamış; iki konferansın tarihleri ve heyetleri karıştırılabilir.

Kaynak dayanağı: 2019-2026 MEB-EKYS kitapçıklarındaki kronoloji, neden-sonuç ve çıkarım temelli İnkılap Tarihi soru yaklaşımı örnek alınmıştır. Soru kökü ve seçenekler özgündür.

64. SORU T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük

Konu: Lozan Boğazlar rejimi ve Montrö'ye geçiş · Zorluk: Kolay · Bilişsel düzey: Analiz · Önerilen süre: 68 sn

Lozan Barış Antlaşması'yla Boğazların yönetimi başkanı Türk olan uluslararası bir komisyona bırakılmış ve Boğazların iki yakasında askerden arındırılmış alanlar oluşturulmuştur.

Türkiye'nin bu sınırlamaları barışçı yollarla kaldırdığı düzenleme aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Balkan Antantı
- B) Sadabat Paketi
- C) Ankara Antlaşması
- D) Montrö Boğazlar Sözleşmesi**
- E) Türk-Sovyet Dostluk Antlaşması

DOĞRU CEVAP: D

Çözüm: 1936 Montrö Boğazlar Sözleşmesi ile uluslararası komisyon kaldırılmış, Boğazların yönetimi Türkiye'ye bırakılmış ve Türkiye bölgede yeniden asker bulundurma hakkı kazanmıştır.

Seçenek	Durum	Açıklama
A	Çeldirici	Balkan Antantı bölgesel güvenlik iş birliğidir; Boğazlar rejimini düzenlemez.
B	Çeldirici	Sadabat Paketi Orta Doğu'da bölgesel dayanışma amacı taşır.
C	Çeldirici	Ankara adını taşıyan antlaşmalar Güney Cephesi veya Musul gibi farklı konularla ilgilidir.
D	Doğru	1936 Montrö Boğazlar Sözleşmesi ile uluslararası komisyon kaldırılmış, Boğazların yönetimi Türkiye'ye bırakılmış ve Türkiye bölgede yeniden asker bulundurma hakkı kazanmıştır.
E	Çeldirici	Bu antlaşma Boğazlar komisyonunu ve askersizleştirme rejimini kaldırmamıştır.

Kritik tuzak: Montrö, Lozan'ın tamamını değiştirmemiş; yalnız Boğazlar rejimini Türkiye lehine yeniden düzenlemiştir.

Kaynak dayanağı: 2019-2026 MEB-EKYS kitapçıklarındaki kronoloji, neden-sonuç ve çıkarım temelli İnkılap Tarihi soru yaklaşımı örnek alınmıştır. Soru kökü ve seçenekler özgündür.

65. SORU T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük

Konu: 3 Mart 1924 düzenlemelerinin ortak amacı · Zorluk: Orta · Bilişsel düzey: Analiz · Önerilen süre: 81 sn

3 Mart 1924'te;

- Halifelik kaldırılmış,
- Şer'îye ve Evkaf Vekâleti kaldırılmış,
- eğitim kurumları Tevhid-i Tedrisat Kanunu'yla birleştirilmiştir.

Bu düzenlemelerin ortak amacı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Saltanat yönetimini yeniden kurmak
 B) Eğitimi yerel dinî otoritelerin denetimine bırakmak
 C) Kapitulasyonları genişletmek
 D) Çok hukukluluğu artırmak
 E) Millî, laik ve merkezi bir devlet ve eğitim düzenini güçlendirmek

DOĞRU CEVAP: E

Çözüm: Düzenlemeler dinî-siyasi otorite ikiliğini ve eğitimdeki çok başlılığı azaltmış; devlet yönetimi ile eğitim sisteminin millî, laik ve merkezî esaslarla yeniden örgütlenmesine katkı sağlamıştır.

Seçenek	Durum	Açıklama
A	Çeldirici	Saltanat daha önce kaldırılmış ve düzenlemeler hanedan egemenliğini güçlendirmemiştir.
B	Çeldirici	Tevhid-i Tedrisat eğitim yönetimini merkezileştirmiştir.
C	Çeldirici	Kapitulasyonlar Lozan'da kaldırılmış; bu düzenlemeler iç siyasal ve eğitimsel yapıyla ilgilidir.
D	Çeldirici	Düzenlemeler kurum ve otorite birliğine yönelmiştir.
E	Doğru	Düzenlemeler dinî-siyasi otorite ikiliğini ve eğitimdeki çok başlılığı azaltmış; devlet yönetimi ile eğitim sisteminin millî, laik ve merkezî esaslarla yeniden örgütlenmesine katkı sağlamıştır.

Kritik tuzak: Üç düzenlemenin alanları farklı görünse de ortak yönleri, devlet ve eğitimde ikili yapıları azaltarak millî-laik merkezi düzeni güçlendirmeleridir.

Kaynak dayanağı: 2019-2026 MEB-EKYS kitapçıklarındaki kronoloji, neden-sonuç ve çıkarım temelli İnkılap Tarihi soru yaklaşımı örnek alınmıştır. Soru kökü ve seçenekler özgündür.

66. SORU T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük

Konu: Soyadı Kanunu ve toplumsal eşitlik · Zorluk: Orta · Bilişsel düzey: Analiz · Önerilen süre: 88 sn

Soyadı Kanunu'nun kabul edilmesi ve ağa, hacı, hoca, bey, paşa gibi unvan ve lakapların resmî kullanımının kaldırılması aşağıdaki amaçlardan hangisine daha çok yöneliktir?

- A) Hanedan üyelerine yeni ayrıcalıklar vermek
- B) Medreseleri yeniden açmak
- C) Köylüden alınan aşar vergisini artırmak
- D) Boğazları uluslararası komisyona bırakmak

E) Toplumsal ilişkilerde ayrıcalık çağrıştıran unvanları azaltıp vatandaşlık eşitliği güçlendirmek

DOĞRU CEVAP: E

Çözüm: Soyadı düzenlemesi kişilerin resmî kayıtlarda belirginleşmesini sağlarken unvan ve lakapların kaldırılması geleneksel statü ve ayrıcalık göstergelerini azaltarak modern ve eşit vatandaşlık anlayışını desteklemiştir.

Seçenek	Durum	Açıklama
A	Çeldirici	Düzenlemeler ayrıcalıkları artırmak yerine azaltmaya yöneliktir.
B	Çeldirici	Eğitim kurumlarıyla ilgili bir düzenleme değildir.
C	Çeldirici	Aşar vergisi 1925'te kaldırılmıştır; soyadı düzenlemesiyle ilgisi yoktur.
D	Çeldirici	Bu konu Lozan Boğazlar rejimiyle ilgilidir.
E	Doğru	Soyadı düzenlemesi kişilerin resmî kayıtlarda belirginleşmesini sağlarken unvan ve lakapların kaldırılması geleneksel statü ve ayrıcalık göstergelerini azaltarak modern ve eşit vatandaşlık anlayışını desteklemiştir.

Kritik tuzak: Soyadı Kanunu yalnız nüfus kayıtlarını düzenleyen teknik bir adım değildir; unvanların kaldırılmasıyla birlikte toplumsal eşitlik boyutu taşır.

Kaynak dayanağı: 2019-2026 MEB-EKYS kitapçıklarındaki kronoloji, neden-sonuç ve çıkarım temelli İnkılap Tarihi soru yaklaşımı örnek alınmıştır. Soru kökü ve seçenekler özgündür.

67. SORU T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük

Konu: Balkan Antantı · Zorluk: Zor · Bilişsel düzey: Bilgi · Önerilen süre: 114 sn

Aşağıdaki devletlerden hangisi 1934'te kurulan Balkan Antantı'nın üyeleri arasında yer almamıştır?

- A) Türkiye
 B) Yunanistan
 C) Bulgaristan
 D) Romanya
 E) Yugoslavya

DOĞRU CEVAP: C**Çözüm:** Balkan Antantı Türkiye, Yunanistan, Yugoslavya ve Romanya arasında kurulmuştur. Bulgaristan, revizyonist talepleri nedeniyle antanta katılmamıştır.

Seçenek	Durum	Açıklama
A	Çeldirici	Türkiye antantın kurucu üyelerindendir.
B	Çeldirici	Yunanistan antantın üyelerindendir.
C	Doğru	Balkan Antantı Türkiye, Yunanistan, Yugoslavya ve Romanya arasında kurulmuştur. Bulgaristan, revizyonist talepleri nedeniyle antanta katılmamıştır.
D	Çeldirici	Romanya antantın üyelerindendir.
E	Çeldirici	Yugoslavya antantın üyelerindendir.

Kritik tuzak: Balkan coğrafyasındaki bütün devletler antanta katılmamıştır; Bulgaristan'ın revizyonist politikası üyeliğini engellemiştir.**Kaynak dayanağı:** 2019-2026 MEB-EKYS kitapçıklarındaki kronoloji, neden-sonuç ve çıkarım temelli İnkılap Tarihi soru yaklaşımı örnek alınmıştır. Soru kökü ve seçenekler özgündür.**68. SORU T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük**

Konu: Sadabat Pakı · Zorluk: Orta · Bilişsel düzey: Kavrama · Önerilen süre: 89 sn

Türkiye, İran, Irak ve Afganistan arasında 1937'de imzalanan Sadabat Pakı'nın temel amacı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Avrupa Ekonomik Topluluğunu kurmak
 B) Bölgesel barış, güvenlik ve karşılıklı saldırmazlığı güçlendirmek
 C) Boğazların yönetimini uluslararası komisyona vermek
 D) Osmanlı Devleti'ni yeniden kurmak
 E) Sömürge yönetimlerini genişletmek

DOĞRU CEVAP: B**Çözüm:** Sadabat Pakı, taraf devletlerin sınırlarına saygı göstermesi, birbirlerinin iç işlerine karışmaması ve saldırmazlık esaslarıyla Orta Doğu'da bölgesel güvenliği güçlendirmeyi amaçlamıştır.

Seçenek	Durum	Açıklama
A	Çeldirici	Bu yapı farklı bir dönemde ve farklı devletlerce kurulmuştur.
B	Doğru	Sadabat Pakı, taraf devletlerin sınırlarına saygı göstermesi, birbirlerinin iç işlerine karışmaması ve saldırmazlık esaslarıyla Orta Doğu'da bölgesel güvenliği güçlendirmeyi amaçlamıştır.
C	Çeldirici	Paktın Boğazlar rejimiyle ilgisi yoktur.
D	Çeldirici	Pakt bağımsız bölge devletleri arasında güvenlik iş birliğidir.
E	Çeldirici	Pakt saldırmazlık ve egemenliğe saygı esasına dayanır.

Kritik tuzak: Balkan Antantı ve Sadabat Pakı aynı dönemin bölgesel güvenlik girişimleridir; üyeleri ve coğrafi alanları farklıdır.**Kaynak dayanağı:** 2019-2026 MEB-EKYS kitapçıklarındaki kronoloji, neden-sonuç ve çıkarım temelli İnkılap Tarihi soru yaklaşımı örnek alınmıştır. Soru kökü ve seçenekler özgündür.

69. SORU Eğitim Bilimleri

Konu: Klasik koşullanma: sönme · Zorluk: Kolay · Bilişsel düzey: Uygulama · Önerilen süre: 63 sn

Bir öğrenci daha önce yüksek sesli alarmın hemen ardından zor bir sınava girdiği için alarm sesini duyunca kaygılanmaktadır. Sonraki haftalarda aynı alarm sesi birçok kez çalmış ancak ardından sınav yapılmamıştır. Zamanla öğrencinin alarm sesine verdiği kaygı tepkisi azalmıştır.

Bu durum klasik koşullanmadaki hangi kavramla açıklanır?

- A) Sönme
- B) Kendiliğinden geri gelme
- C) Genelleme
- D) Ayırt etme
- E) Üst düzey koşullanma

DOĞRU CEVAP: A

Çözüm: Koşullu uyarıcı olan alarm sesi, koşulsuz uyarıcı niteliğindeki sınav yaşantısı olmadan tekrar tekrar sunulduğunda koşullu kaygı tepkisi giderek azalır. Bu süreç sönmedir.

Seçenek	Durum	Açıklama
A	Doğru	Koşullu uyarıcı olan alarm sesi, koşulsuz uyarıcı niteliğindeki sınav yaşantısı olmadan tekrar tekrar sunulduğunda koşullu kaygı tepkisi giderek azalır. Bu süreç sönmedir.
B	Çeldirici	Kendiliğinden geri gelme, sönmüş tepkinin dinlenme aralığından sonra geçici olarak yeniden ortaya çıkmasıdır.
C	Çeldirici	Genelleme benzer uyarıcılara da aynı tepkinin verilmesidir.
D	Çeldirici	Ayırt etme, farklı uyarıcılara farklı tepki vermeyi öğrenmektir.
E	Çeldirici	Üst düzey koşullanma, koşullu uyarıcının yeni bir uyarıcıyla eşleştirilmesine dayanır.

Kritik tuzak: Tepkinin azalması unutma gibi düşünülebilir; klasik koşullanmada koşullu uyarıcının pekiştirilmeden sunulması sonucu azalma "sönme"dir.

Kaynak dayanağı: 2019-2026 MEB-EKYS kitapçıklarındaki eğitim bilimleri kavramlarını senaryoyla ölçme ve güçlü çeldirici oluşturma yaklaşımı örnek alınmıştır. Soru kökü ve seçenekler özgündür.

70. SORU Eğitim Bilimleri

Konu: Piaget: özümleme ve uyma · Zorluk: Orta · Bilişsel düzey: Analiz · Önerilen süre: 90 sn

Küçük bir çocuk ilk kez zebra gördüğünde ona "çizgili at" demiştir. Daha sonra zebranın attan farklı özelliklerini öğrenerek zihninde ayrı bir "zebra" şeması oluşturmuştur.

Bu süreçte sırasıyla hangi bilişsel işlemler gerçekleşmiştir?

- A) Uyma - Özümleme
- B) Korunum - Tersine çevrilebilirlik
- C) Sembolik oyun - Benmerkezcilik
- D) Pekiştirme - Ceza
- E) Özümleme - Uyma

DOĞRU CEVAP: E

Çözüm: Çocuğun zebrayı mevcut "at" şemasına yerleştirmesi özümlemedir. Yeni bilgiler nedeniyle mevcut şemayı değiştirip ayrı zebra şeması oluşturması ise uyma (akomodasyon) sürecidir.

Seçenek	Durum	Açıklama
A	Çeldirici	Süreç sırası ters verilmiştir; önce mevcut şema kullanılmış, sonra şema değiştirilmiştir.
B	Çeldirici	Bu kavramlar somut işlemler dönemindeki mantıksal düşünmeyle ilgilidir.
C	Çeldirici	Senaryo oyun veya başkasının bakış açısını alamamayla ilgili değildir.
D	Çeldirici	Bunlar davranışçı öğrenme kavramlarıdır; şema değişimini açıklamaz.
E	Doğru	Çocuğun zebrayı mevcut "at" şemasına yerleştirmesi özümlemedir. Yeni bilgiler nedeniyle mevcut şemayı değiştirip ayrı zebra şeması oluşturması ise uyma (akomodasyon) sürecidir.

Kritik tuzak: Özümleme ve uyma birlikte dengelemeyi sağlar; ayırt edici nokta mevcut şemaya katmanın önce, şemayı değiştirmenin sonra gerçekleşmesidir.

Kaynak dayanağı: 2019-2026 MEB-EKYS kitapçıklarındaki eğitim bilimleri kavramlarını senaryoyla ölçme ve güçlü çeldirici oluşturma yaklaşımı örnek alınmıştır. Soru kökü ve seçenekler özgündür.

71. SORU Eğitim Bilimleri

Konu: Vygotsky: yakınsal gelişim alanı ve yapı iskelesi · Zorluk: Orta · Bilişsel düzey: Uygulama · Önerilen süre: 84 sn

Bir öğrenci problemi tek başına çözememekte; öğretmenin verdiği ipuçları ve yönlendirici sorularla çözebilmektedir. Bir süre sonra aynı tür problemleri destek almadan çözmeye başlamıştır.

Bu durum en iyi hangi kavramlarla açıklanır?

- A) Gizil öğrenme ve bilişsel harita
 B) Yakınsal gelişim alanı ve yapı iskelesi
 C) Klasik koşullanma ve genelleme
 D) Olgunlaşma ve kritik dönem
 E) Deneme-yanılma ve etki yasası

DOĞRU CEVAP: B

Çözüm: Öğrencinin tek başına yapamadığı ancak daha yetkin birinin desteğiyle yapabildiği görev yakınsal gelişim alanındadır. İpucu ve yönlendirici sorular geçici yapı iskelesi oluşturur; yeterlik arttıkça destek çekilir.

Seçenek	Durum	Açıklama
A	Çeldirici	Gizil öğrenme, performansa hemen yansımayan öğrenmeyi; bilişsel harita çevresel düzenin zihinsel temsiliyi ifade eder.
B	Doğru	Öğrencinin tek başına yapamadığı ancak daha yetkin birinin desteğiyle yapabildiği görev yakınsal gelişim alanındadır. İpucu ve yönlendirici sorular geçici yapı iskelesi oluşturur; yeterlik arttıkça destek çekilir.
C	Çeldirici	Uyarıcı-tepki eşleştirmesi yoktur.
D	Çeldirici	Biyolojik gelişim tek başına senaryodaki rehberli öğrenmeyi açıklamaz.
E	Çeldirici	Öğrenci rastgele denemelerden çok sosyal destek ve ipuçlarıyla öğrenmektedir.

Kritik tuzak: Öğretmen desteği basit yardım değildir; destek öğrencinin mevcut bağımsız düzeyi ile potansiyel düzeyi arasındaki alanı hedeflemelidir.

Kaynak dayanağı: 2019-2026 MEB-EKYS kitapçıklarındaki eğitim bilimleri kavramlarını senaryoyla ölçme ve güçlü çeldirici oluşturma yaklaşımı örnek alınmıştır. Soru kökü ve seçenekler özgündür.

72. SORU Eğitim Bilimleri

Konu: Buluş yoluyla öğretim · Zorluk: Kolay · Bilişsel düzey: Uygulama · Önerilen süre: 65 sn

Öğretmen, üçgenlerin iç açıları toplamını doğrudan söylememiş; öğrencilere farklı türde üçgenler çizdirip açıları keserek yan yana getirtmiş ve ortak kuralı kendilerinin ifade etmesini sağlamıştır.

Bu öğretim yaklaşımı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Sunuş yoluyla öğretim
- B) Programlı öğretim
- C) Tam öğrenme
- D) Klasik koşullanma
- E) Buluş yoluyla öğretim

DOĞRU CEVAP: E

Çözüm: Buluş yoluyla öğretimde öğretmen örnek ve yaşantıları düzenler, öğrenci bu örneklerden hareketle kavram, ilke veya genellemeye kendisi ulaşır. Burada öğrenciler ortak kuralı örnekler üzerinden keşfetmiştir.

Seçenek	Durum	Açıklama
A	Çeldirici	Sunuşta ilke veya genelleme öğretmen tarafından başta açıkça verilir; burada kural öğrenci tarafından bulunmuştur.
B	Çeldirici	Programlı öğretim küçük adımlar, anında dönüt ve bireysel ilerleme ilkelerine dayanır.
C	Çeldirici	Tam öğrenme ek zaman ve düzeltici öğretimle bütün öğrencilerin hedeflere ulaşmasını amaçlayan bir modeldir.
D	Çeldirici	Öğretim, uyarıcı eşleştirmesine dayanmamaktadır.
E	Doğru	Buluş yoluyla öğretimde öğretmen örnek ve yaşantıları düzenler, öğrenci bu örneklerden hareketle kavram, ilke veya genellemeye kendisi ulaşır. Burada öğrenciler ortak kuralı örnekler üzerinden keşfetmiştir.

Kritik tuzak: Öğrencinin etkin olması her yaklaşımı buluş yapmaz; buluşta ayırt edici unsur örneklerden kavram veya genellemeye öğrencinin ulaşmasıdır.

Kaynak dayanağı: 2019-2026 MEB-EKYS kitapçıklarındaki eğitim bilimleri kavramlarını senaryoyla ölçme ve güçlü çeldirici oluşturma yaklaşımı örnek alınmıştır. Soru kökü ve seçenekler özgündür.

73. SORU Eğitim Bilimleri

Konu: Gagné: öğrenme hiyerarşisi ve ön koşul öğrenmeler · Zorluk: Orta · Bilişsel düzey: Analiz · Önerilen süre: 85 sn

Bir öğretmen "denklem çözme" ünitesine başlamadan önce öğrencilerin işlem önceliği, eşitliğin anlamı ve ters işlem becerilerini yoklamış; eksik olan ön koşulları tamamladıktan sonra basitten karmaşığa ilerlemiştir.

Bu uygulama aşağıdaki görüşlerden hangisiyle daha çok ilişkilidir?

- A) Rogers'ın öğrenci merkezli yaklaşımı
- B) Kohlberg'in ahlak gelişimi
- C) Maslow'un ihtiyaçlar hiyerarşisi
- D) Gagné'nin öğrenme hiyerarşisi**
- E) Gestalt'ın içgörü kuramı

DOĞRU CEVAP: D

Çözüm: Gagné'ye göre karmaşık öğrenmeler daha basit ve ön koşul niteliğindeki öğrenmeler üzerine kurulur. Öğretim, alt becerilerin belirlenmesi ve hiyerarşik sırayla kazandırılmasıyla düzenlenir.

Seçenek	Durum	Açıklama
A	Çeldirici	Rogers bireyin kendini gerçekleştirme ve kolaylaştırıcı öğrenme ortamına vurgu yapar; ön koşul beceri hiyerarşisi temel kavramı değildir.
B	Çeldirici	Ahlaki muhakeme evreleriyle ilgilidir.
C	Çeldirici	İhtiyaçların güdülenmedeki sıralanışını açıklar; akademik becerilerin ön koşul sırasını değil.
D	Doğru	Gagné'ye göre karmaşık öğrenmeler daha basit ve ön koşul niteliğindeki öğrenmeler üzerine kurulur. Öğretim, alt becerilerin belirlenmesi ve hiyerarşik sırayla kazandırılmasıyla düzenlenir.
E	Çeldirici	Gestalt bütünün örgütlenmesi ve kavrayarak çözmeye odaklanır; sistematik ön koşul beceri zinciri Gagné'ye özgüdür.

Kritik tuzak: "Hiyerarşi" sözcüğü Maslow'u çağırıştırabilir; burada ihtiyaçlar değil, bir öğrenmenin ön koşulu olan alt beceriler sıralanmaktadır.

Kaynak dayanağı: 2019-2026 MEB-EKYS kitapçıklarındaki eğitim bilimleri kavramlarını senaryoyla ölçme ve güçlü çeldirici oluşturma yaklaşımı örnek alınmıştır. Soru kökü ve seçenekler özgündür.

74. SORU Eğitim Bilimleri

Konu: Program geliştirme: Tyler modeli · Zorluk: Zor · Bilişsel düzey: Değerlendirme · Önerilen süre: 122 sn

Bir program geliştirme komisyonu şu sorulara yanıt aramaktadır:

1. Okul hangi eğitim amaçlarına ulaşmalıdır?
2. Bu amaçlara ulaştıracak hangi öğrenme yaşantıları seçilmelidir?
3. Yaşantılar etkili biçimde nasıl örgütlenmelidir?
4. Amaçlara ulaşıp ulaşılmadığı nasıl belirlenmelidir?

Bu sorular aşağıdaki program geliştirme modellerinden hangisinin temel çerçevesini oluşturur?

- A) Taba'nın tümevarım modeli
B) Tyler'in hedefe dayalı modeli
 C) Stufflebeam'in CIPP modeli
 D) Eisner'in eğitsel eleştiri modeli
 E) Provus'un farklar yaklaşımı

DOĞRU CEVAP: B

Çözüm: Tyler modeli amaçların belirlenmesi, öğrenme yaşantılarının seçilmesi, bu yaşantıların örgütlenmesi ve amaçlara ulaşma düzeyinin değerlendirilmesi biçimindeki dört temel soruyla tanınır.

Seçenek	Durum	Açıklama
A	Çeldirici	Taba modeli öğretmenlerin katılımı ve ihtiyaçlardan hareketle tümevarımsal program geliştirmeyi vurgular; verilen dört soru Tyler'in klasik çerçevesidir.
B	Doğru	Tyler modeli amaçların belirlenmesi, öğrenme yaşantılarının seçilmesi, bu yaşantıların örgütlenmesi ve amaçlara ulaşma düzeyinin değerlendirilmesi biçimindeki dört temel soruyla tanınır.
C	Çeldirici	CIPP bağlam, girdi, süreç ve ürün değerlendirmesine odaklanır.
D	Çeldirici	Eisner niteliksel betimleme, yorumlama ve değerlendirme süreçlerini vurgular.
E	Çeldirici	Provus, standartlarla mevcut performans arasındaki farklılıkları belirlemeye dayalı değerlendirme modelidir.

Kritik tuzak: Seçeneklerdeki modellerin birçoğu değerlendirme içerir; dört temel soru ve hedefe dayalı doğrusal çerçeve Tyler'a aittir.

Kaynak dayanağı: 2019-2026 MEB-EKYS kitapçıklarındaki eğitim bilimleri kavramlarını senaryoyla ölçme ve güçlü çeldirici oluşturma yaklaşımı örnek alınmıştır. Soru kökü ve seçenekler özgündür.

75. SORU Eğitim Bilimleri

Konu: Öğretim tekniği: istasyon · Zorluk: Orta · Bilişsel düzey: Uygulama · Önerilen süre: 86 sn

Bir derste sınıfın farklı köşelerinde afiş hazırlama, kısa metin yazma, veri tablosu yorumlama ve model oluşturma görevleri bulunmaktadır. Gruplar belirli sürelerle her köşede çalışmış, süre sonunda bir sonraki köşeye geçerek önceki grubun bıraktığı ürünü geliştirmiştir.

Bu uygulama hangi öğretim tekniğidir?

- A) Akvaryum
- B) Kartopu
- C) İstasyon
- D) Konuşma halkası
- E) Görüş geliştirme

DOĞRU CEVAP: C

Çözüm: İstasyon tekniğinde sınıfta farklı görev merkezleri oluşturulur; gruplar belirlenen sürelerle istasyonlar arasında dolaşır ve her istasyondaki görevi ya da ürünü geliştirir.

Seçenek	Durum	Açıklama
A	Çeldirici	Akvaryum tekniğinde iç çember tartışırken dış çember gözlem yapar.
B	Çeldirici	Kartopu tekniğinde bireysel düşünceler ikili, dörtlü ve daha büyük gruplarda birleşerek geliştirilir.
C	Doğru	İstasyon tekniğinde sınıfta farklı görev merkezleri oluşturulur; gruplar belirlenen sürelerle istasyonlar arasında dolaşır ve her istasyondaki görevi ya da ürünü geliştirir.
D	Çeldirici	Konuşma halkasında öğrenciler bir uyarı hakkında sırayla duygu ve düşüncelerini paylaşır.
E	Çeldirici	Görüş geliştirmede öğrenciler belirli ifadelerle katılma düzeylerine göre konum alır ve gerekçe sunar.

Kritik tuzak: Grupların ürün geliştirmesi proje çalışmasını çağrıştırabilir; belirleyici özellik, farklı görev merkezleri arasında süreli dönüşümlerdir.

Kaynak dayanağı: 2019-2026 MEB-EKYS kitapçıklarındaki eğitim bilimleri kavramlarını senaryoyla ölçme ve güçlü çeldirici oluşturma yaklaşımı örnek alınmıştır. Soru kökü ve seçenekler özgündür.

76. SORU Eğitim Bilimleri

Konu: Ölçme ve değerlendirme: kapsam geçerliği · Zorluk: Orta · Bilişsel düzey: Uygulama · Önerilen süre: 93 sn

Bir öğretmen sınavını uygulamadan önce belirtke tablosu hazırlamış; soruların ünite kazanımlarını ve içerik alanlarını dengeli biçimde temsil edip etmediğini alan uzmanlarına inceletmiştir.

Öğretmen öncelikle sınavın hangi özelliğini güçlendirmeye çalışmaktadır?

- A) Yordama geçerliği
 B) Kapsam geçerliği
 C) Görünüş geçerliği
 D) Puanlayıcı güvenirliği
 E) Kullanışlılık

DOĞRU CEVAP: B

Çözüm: Belirtke tablosu ve uzman görüşü, test maddelerinin ölçülmek istenen kazanım ve içerik evrenini yeterli ve dengeli biçimde temsil edip etmediğini incelemek için kullanılır; bu kapsam geçerliğidir.

Seçenek	Durum	Açıklama
A	Çeldirici	Yordama geçerliği test puanlarının gelecekteki bir başarı ölçütünü ne kadar yordadığını inceler.
B	Doğru	Belirtke tablosu ve uzman görüşü, test maddelerinin ölçülmek istenen kazanım ve içerik evrenini yeterli ve dengeli biçimde temsil edip etmediğini incelemek için kullanılır; bu kapsam geçerliğidir.
C	Çeldirici	Görünüş geçerliği aracın dışarıdan bakıldığında amaca uygun görünmesiyle ilgilidir; sistematik kazanım-içerik temsili değildir.
D	Çeldirici	Puanlayıcı güvenirliği farklı puanlayıcıların tutarlılığıyla ilgilidir.
E	Çeldirici	Kullanışlılık süre, maliyet ve uygulama kolaylığı gibi pratik boyutları kapsar.

Kritik tuzak: Uzman görüşü farklı geçerlik çalışmalarında kullanılabilir; belirtke tablosu ve içerik-kazanım temsili kapsam geçerliğini açıkça gösterir.

Kaynak dayanağı: 2019-2026 MEB-EKYS kitapçıklarındaki eğitim bilimleri kavramlarını senaryoyla ölçme ve güçlü çeldirici oluşturma yaklaşımı örnek alınmıştır. Soru kökü ve seçenekler özgündür.

77. SORU Eğitim Bilimleri

Konu: İstatistik: standart sapma ve homojenlik · Zorluk: Kolay · Bilişsel düzey: Analiz · Önerilen süre: 64 sn

Aynı puan ölçeğinde uygulanan iki testin sonuçları şöyledir:

Test	Aritmetik Ortalama	Standart Sapma
X	70	6
Y	70	14

Buna göre aşağıdaki yorumlardan hangisi doğrudur?

- A) X testindeki puanlar Y testine göre daha homojendir.**
 B) Y testinin ortalaması daha yüksektir.
 C) X testindeki puanların değişkenliği daha fazladır.
 D) İki dağılımın yayılımı kesinlikle aynıdır.
 E) Standart sapma başarı düzeyini tek başına gösterir.

DOĞRU CEVAP: A

Çözüm: Ortalamalar eşitken standart sapması daha küçük olan X testinde puanlar ortalama çevresinde daha fazla toplanmıştır. Bu nedenle X dağılımı daha homojendir.

Seçenek	Durum	Açıklama
A	Doğru	Ortalamalar eşitken standart sapması daha küçük olan X testinde puanlar ortalama çevresinde daha fazla toplanmıştır. Bu nedenle X dağılımı daha homojendir.
B	Çeldirici	Her iki testin aritmetik ortalaması 70'tir.
C	Çeldirici	X'in standart sapması daha küçük olduğundan değişkenliği daha azdır.
D	Çeldirici	Standart sapmalar 6 ve 14 olduğundan yayılımlar farklıdır.
E	Çeldirici	Standart sapma yayılımı gösterir; başarı düzeyi için ortalama ve bağlam da gerekir.

Kritik tuzak: Ortalamanın aynı olması dağılımların aynı olduğu anlamına gelmez; standart sapma puanların ne kadar yayıldığını gösterir.

Kaynak dayanağı: 2019-2026 MEB-EKYS kitapçıklarındaki eğitim bilimleri kavramlarını senaryoyla ölçme ve güçlü çeldirici oluşturma yaklaşımı örnek alınmıştır. Soru kökü ve seçenekler özgündür.

78. SORU Eğitim Bilimleri

Konu: Rehberlik hizmetleri: müşavirlik · Zorluk: Orta · Bilişsel düzey: Uygulama · Önerilen süre: 81 sn

Bir sınıf öğretmeni, öğrencisinin sınıf içi uyum güçlükleri konusunda rehber öğretmenden destek istemiştir. Rehber öğretmen öğrenciyle doğrudan görüşme yapmadan önce öğretmene sınıf düzeni, iletişim dili ve gözlem kayıtları konusunda öneriler sunmuştur.

Bu rehberlik hizmeti aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Müşavirlik (konsültasyon)
- B) Oryantasyon
- C) İzleme
- D) Bilgi toplama ve yayma
- E) Bireysel psikolojik danışma

DOĞRU CEVAP: A

Çözüm: Müşavirlik hizmetinde rehberlik uzmanı, öğrenciye doğrudan hizmet sunmak yerine öğrenciyle çalışan öğretmen, yönetici veya veliye bilgi ve öneri vererek dolaylı biçimde yardım eder.

Seçenek	Durum	Açıklama
A	Doğru	Müşavirlik hizmetinde rehberlik uzmanı, öğrenciye doğrudan hizmet sunmak yerine öğrenciyle çalışan öğretmen, yönetici veya veliye bilgi ve öneri vererek dolaylı biçimde yardım eder.
B	Çeldirici	Oryantasyon öğrencinin yeni okul, program ve çevreye uyumunu kolaylaştırır.
C	Çeldirici	İzleme, verilen rehberlik hizmetlerinin veya yöneltme kararlarının sonuçlarını takip etmektir.
D	Çeldirici	Bu hizmet eğitim ve meslek seçeneklerine ilişkin bilgileri toplama ve paylaşmaya yöneliktir.
E	Çeldirici	Bireysel danışmada uzman öğrenciyle doğrudan, yapılandırılmış yardım ilişkisi kurar.

Kritik tuzak: Rehber öğretmen öğrencinin sorunu için çalışmaktadır; ancak hizmeti doğrudan öğrenciye değil öğretmene sunduğu için müşavirliktir.

Kaynak dayanağı: 2019-2026 MEB-EKYS kitapçıklarındaki eğitim bilimleri kavramlarını senaryoyla ölçme ve güçlü çeldirici oluşturma yaklaşımı örnek alınmıştır. Soru kökü ve seçenekler özgündür.

79. SORU Eğitim Bilimleri

Konu: Örgütsel davranış: duygusal bağlılık · Zorluk: Zor · Bilişsel düzey: Analiz · Önerilen süre: 117 sn

Bir öğretmen, “Bu okulun değerlerini kendime yakın hissediyorum. Burada çalışmaktan gurur duyuyor ve okulun başarısını kendi başarıma gibi görüyorum. Başka bir seçenek bulamadığım için değil, burada kalmak istediğim için görevimi sürdürüyorum.” demektedir.

Bu ifade hangi örgütsel bağlılık türünü göstermektedir?

- A) Devam bağlılığı
- B) Normatif bağlılık
- C) Duygusal bağlılık**
- D) Örgütsel sessizlik
- E) Mesleki tükenmişlik

DOĞRU CEVAP: C

Çözüm: Duygusal bağlılık, çalışanın örgütle özdeşleşmesi, örgüte duygusal bağ kurması ve örgütte kalmayı istemesiyle açıklanır. Öğretmen zorunluluktan değil aidiyet ve isteğinden söz etmektedir.

Seçenek	Durum	Açıklama
A	Çeldirici	Devam bağlılığı, örgütten ayrılmanın maliyetleri veya alternatif azlığı nedeniyle kalmayı ifade eder.
B	Çeldirici	Normatif bağlılık, örgütte kalmayı ahlaki bir yükümlülük veya borç olarak görmektir.
C	Doğru	Duygusal bağlılık, çalışanın örgütle özdeşleşmesi, örgüte duygusal bağ kurması ve örgütte kalmayı istemesiyle açıklanır. Öğretmen zorunluluktan değil aidiyet ve isteğinden söz etmektedir.
D	Çeldirici	Örgütsel sessizlik çalışanların görüş ve kaygılarını bilinçli olarak paylaşmamasıdır.
E	Çeldirici	Tükenmişlik duygusal yorgunluk, duyarsızlaşma ve düşük başarı hissiyle ilgilidir.

Kritik tuzak: “Kalmak” bütün bağlılık türlerinde görülebilir; duygusal bağlılığı ayıran neden, kişinin örgütte kalmayı istemesi ve örgütle özdeşleşmesidir.

Kaynak dayanağı: 2019-2026 MEB-EKYS kitapçıklarındaki eğitim bilimleri kavramlarını senaryoyla ölçme ve güçlü çeldirici oluşturma yaklaşımı örnek alınmıştır. Soru kökü ve seçenekler özgündür.

80. SORU Eğitim Bilimleri

Konu: Eğitim yönetimi: etik liderlik · Zorluk: Zor · Bilişsel düzey: Değerlendirme · Önerilen süre: 124 sn

Bir okul müdürü; kararların gerekçelerini açıkça paylaşmakta, benzer durumlarda aynı ölçütleri uygulamakta, çıkar çatışmalarını bildirmekte ve etik ilkelere uyan davranışları görünür biçimde desteklemektedir. Ayrıca kendi davranışlarını da bu ilkeler açısından hesap verebilir kılmaktadır.

Bu müdürün liderlik yaklaşımı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Karizmatik liderlik
- B) İşlemci liderlik
- C) Laissez-faire liderlik
- D) Etik liderlik**
- E) Otokratik liderlik

DOĞRU CEVAP: D

Çözüm: Etik liderlik; yöneticinin adalet, dürüstlük, şeffaflık ve hesap verebilirliği kendi davranışında modellemesi; etik standartları iletişim, karar ve ödüllendirme süreçlerine yerleştirmesiyle açıklanır.

Seçenek	Durum	Açıklama
A	Çeldirici	Karizmatik liderlik izleyenlerin liderin kişisel çekiciliği ve olağanüstü nitelik algısı üzerinden etkilenmesine dayanır; senaryonun merkezi etik standartlardır.
B	Çeldirici	İşlemci liderlik ödül-ceza ve karşılıklı değişim ilişkilerine odaklanır; burada ödüllendirme olsa da asıl vurgu etik model olma ve adil standartlardır.
C	Çeldirici	Laissez-faire liderlik karar ve sorumluluktan kaçınma, düşük müdahale ile karakterizedir.
D	Doğru	Etik liderlik; yöneticinin adalet, dürüstlük, şeffaflık ve hesap verebilirliği kendi davranışında modellemesi; etik standartları iletişim, karar ve ödüllendirme süreçlerine yerleştirmesiyle açıklanır.
E	Çeldirici	Otokratik liderlik kararların tek merkezden katılım ve açıklık olmadan alınmasıyla ilişkilidir.

Kritik tuzak: Etik davranışların ödüllendirilmesi işlemci liderliği çağırıştırabilir; ancak adalet, şeffaflık, model olma ve hesap verebilirlik bütünlüğü etik liderliği gösterir.

Kaynak dayanağı: 2019-2026 MEB-EKYS kitapçıklarındaki eğitim bilimleri kavramlarını senaryoyla ölçme ve güçlü çeldirici oluşturma yaklaşımı örnek alınmıştır. Soru kökü ve seçenekler özgündür.